

Jacob Frese

Valda skrifter

Theodor Sederholms tryckeri. Helsingfors. 1863.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/FreseJ/titlar/ValdaSkrifter/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb9337737-faksimil>

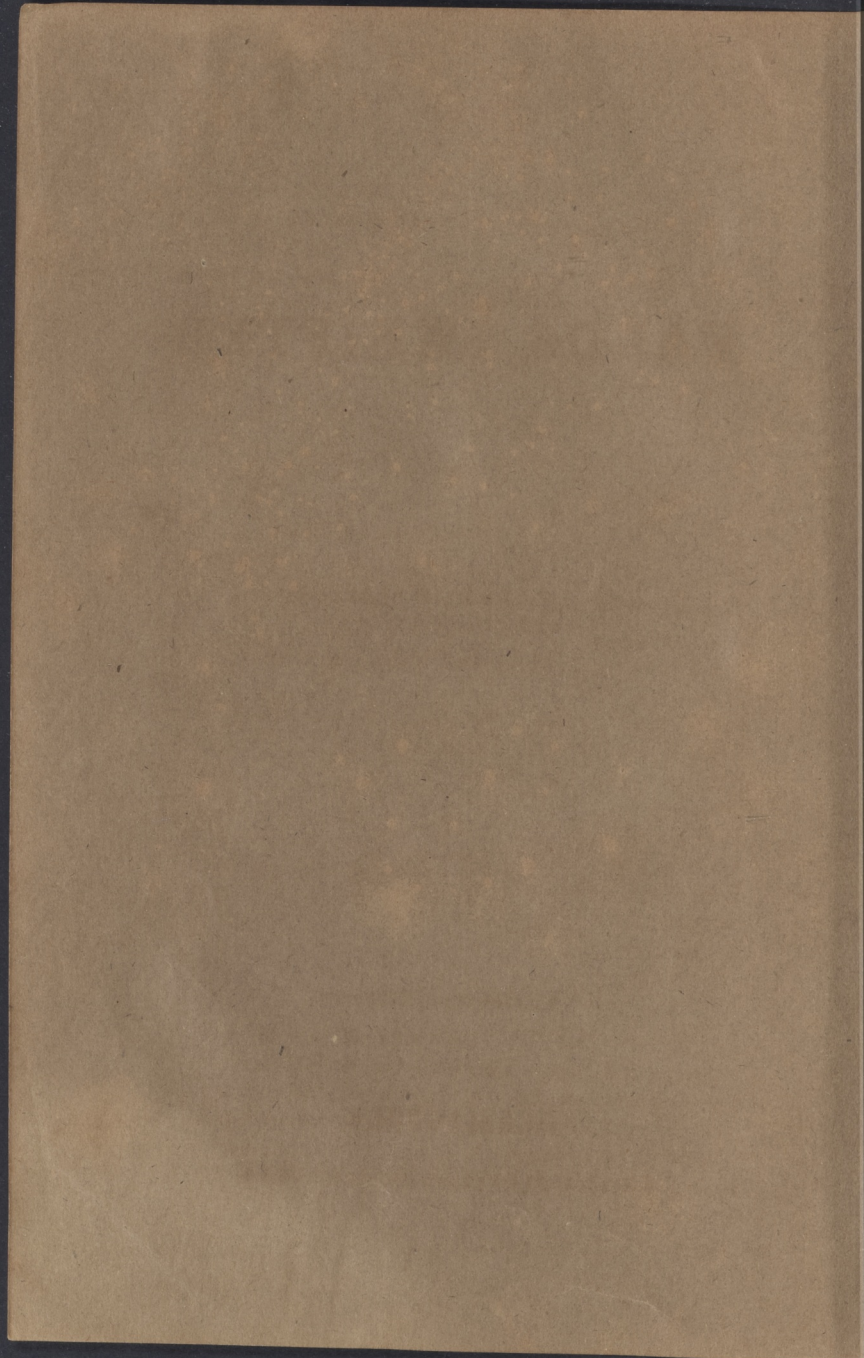
Uppsala Universitets Bibliotek

Sv. avd.

*Sv. litt.
Dikter*

Lonny Nylander.

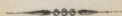

VALDA SKRIFTER

af

Jacob Grese.

HELSINGFORS,

Cheador Sæderholms trykkeri, 1863.

Imprimatur: *Carl von Schoultz.*

Innehåll.

Andeliga dikter.

	Sid.
Tacksäjelse för Guds godhet.	3.
Morgonpsalm: <i>J glade morgonstunder</i> m. m.	6.
Morgonpsalm: <i>Nu väl! jag vill i Jesu namn</i> m. m.	9.
Aftonpsalm: <i>All jorden mörker täcker</i> m. m.	11.
Aftonpsalm: <i>Min själ! du gif dig stunder</i> m. m.	13.
Tillförsigt till Gud	15.
Förnöjlighet i Gudi	17.
Verldens Fåfänglighet.	19.
Under en långsam och svår sjukdom	22.
Vår betraktelser under sjukdom. Åren 1712—1728	27.
Bön i sjukdom: <i>Utur min ängslans djup</i> m. m.	46.
Bön i sjukdom: <i>Ack! ho skall skilja mig</i> m. m.	47.
Suckan och tröst.	49.
Afsked ifrån verlden	50.
Bön vid den Hel. Nattvarens begående	51.
Dödsens väntan och vinning	52.
Öfverskrifter	54.
Tänkespråk	62.
Andeliga betraktelser	68.
Trofasthet i nöden	78.
Slutsång	81.
Epitaphium	84.

Verldsliga dikter.

Till Konung Carl XII. Dedication af en sång, upp- läst på Konungens namnsdag den 28 Jan. 1715	89.
Till Konung Carl XII. Nyårsönskan år 1716	92.
Till fru S. E. Brenner, då hon utgifvit betraktelser öfver Christi lidande	95.
Epitaphium öfver Hof-Cancell. Baron G. Wachslager	98.

Kärlekspris, då Secret. O. Roselius med Vålb. Jungf.

C. M. v. Kraftt sammanvigdes i Stockholm den 15

Sept. 1719	99.
Kärleksdikt: <i>Går, mine rim, som kärlek höljen</i> m. m.	101.
Kärleksdikt: <i>Gudinna, som din tucka orden</i> m. m.	103.
Den <u>dejliga</u> Iris	105.
Till tvenne Systrar, hvilka Förf. länge lofvat en visa	107.
Herdevisa	111.
Varning till <u>Psyche</u>	114.
Landtlefvernets <u>ljuflighet</u>	119.
Fläckebo Surbrunn	123.
Ensligheten.	124.
Satyrrik	125.
Öfverskrifter	127.

Prosaiska skrifter.

Korta Sedeläror och Sedetillämpningar	134.
Fabler	156.
Tankar öfver förgängligheten och döden	161.
Sederreglor	165.
Tänkespråk	167.

Företal.

Här förete sig någre enfaldige Poesier, såsom vittnen af mine förde ensamme, menlöse och förnöjelige tankar. Jag tillstår fuller, att de torde röja någon tillåtelig och loflig frihet; men så vet jag ock det med dem, att de äro främmande för allt djerft och straffbart okynne. Lättfärdige och otuktige skrifter äro mig en styggelse, och deras diktan håller jag för dygdens förtal. Alla böra söka beröm uti det, som höfviskt och anständigt är: och lärar odygden sjelf svårligen kunna misstyda, att, då andra tilläfventyrs hafva i ungdomen förnöjt sig i kitslige och syndige påfunds skrifvande, jag i det stället velat förnöja mig i ett sådant sinne, som hos mig upptäckt antingen någon tacksamhet för Guds godhet, eller någon glädje af själenes förnöjelighet, eller ock något förakt öfver verldsens fåfänglighet: och detta gör, att jag, vid desse oskyldige Diktars allmänt kunnogt görande, icke det ringaste fruktar hvarken för förtal och last, eller vidare begärer beröm och ros.

1848

1849

1850

1851

1852

1853

1854

1855

1856

1857

1858

1859

1860

1861

1862

1863

1864

1865

1866

1867

1868

1869

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

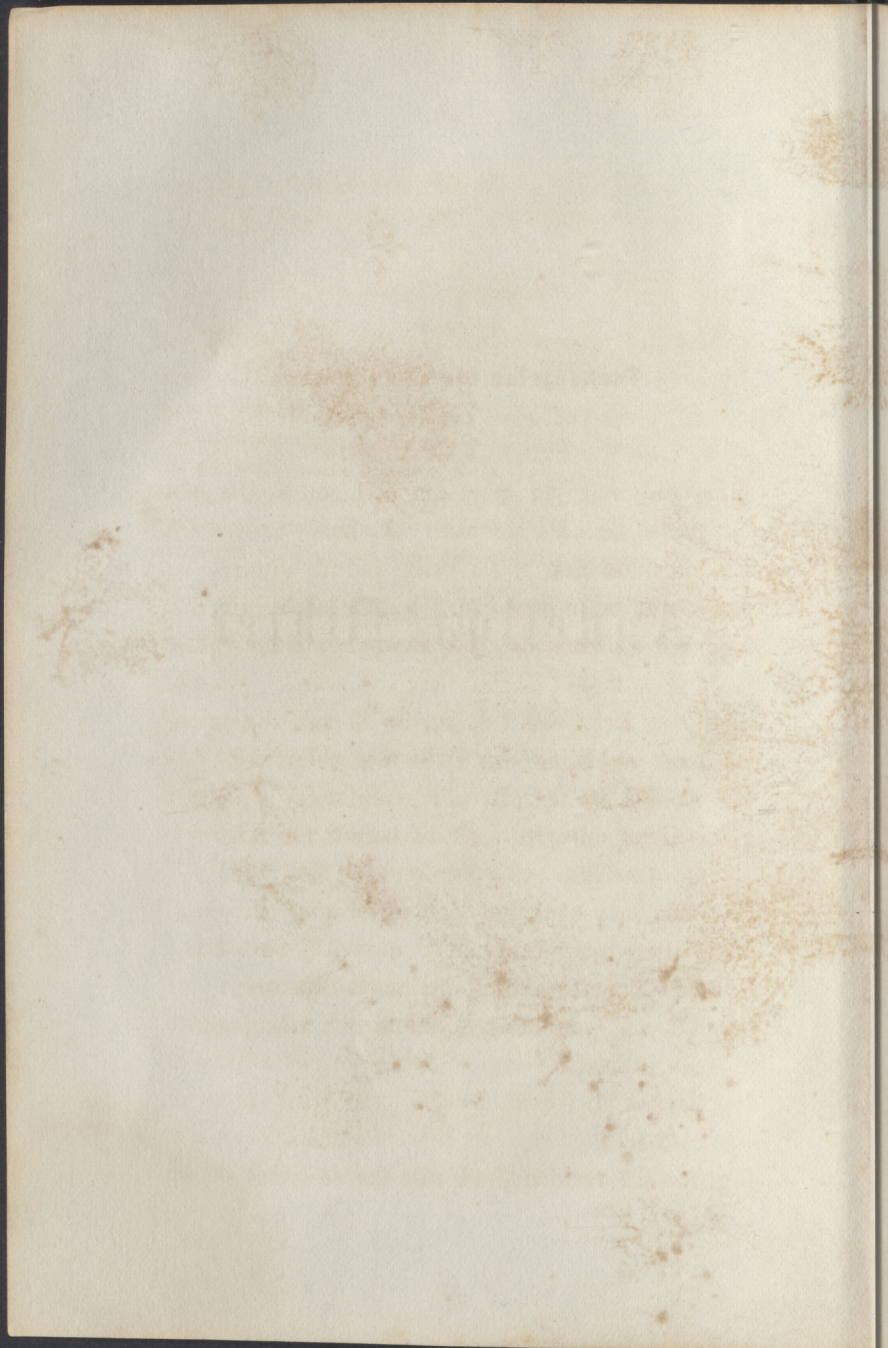
1885

1886

1887

1888

Andeliga Dikter.

Tacksäjelse för Guds godhet.

Min Gud! när jag uppå din nåd och godhet tän-
ker,

En häpenhet min själ i helig undran sänker:

Jag tiger, talar dock; mitt hjerta bjuder till,

Men vet ej, huru det ditt namn berömma vill.

Skall jag ifrån den tid, jag än ej var, dig prisa,

Då i det dolda du din hjälp mig velat visa?

Ell' skall i ett för allt min mund lofsäja dig,

För själens sälla ro, som du beredt för mig?

Här står min häpenhet, och råder mig tillbaka;

Men viljan bjuder mig mitt uppsåt ej försaka;

Hon för förnuftets dom sin längtan återför,

Och att jag lyda måst, förstånd och viljan gör.

Jag tackar dig, min Gud, att, fri från vank och
våda,

Jag, hit till världen född, fått skapte ljuset skåda:

Att på min himmelsdel du, förr'n jag föddes, tänkt,
Och du mig kropp och själ, förnuft och sinne
skänkt.

Jag tackar dig, min Gud, att du ock fört tillbaka
Den arfskapsrättighet, som Adam månd' försaka,
Att du din Son lät dö och mig förlossning få,
Så jag, från trældom frälst, får fri i Kristo gå.

Jag tackar dig, min Gud, att du mig sändt till-
handa

Den mig hugsvalad gör, din värde helge Anda,
Som till din kännedom mitt stela sinne drar
Och i en rättna tro mitt hjerta helgat har.

Jag tackar dig, min Gud, att du ditt ord utsänder,
Och det förkunnadt blir kring alla verldsens änder,
Som, när jag tvifland' och mitt mod förloradt är,
Mig tröst och tålamod och hopp tillhanda bär.

Jag tackar dig, min Gud, för dopet du instiktat,
Der satan afsagd är och jag mig dig förpligtat:
Der jag mig vägen till den modrens sköte fann
(Guds kyrka jag förstår), som föder utan man.

Jag tackar dig, min Gud, som än mitt bästa menar
Och i din nattvard dig med mine själ förenar:

Här är den hemlighet, som ingen kan förstå,
Den djeftar häpna vid och änglar undra på.

Och sist så lägger jag min tack med vördnad ne-
der

För dig, att du ännu en boning mig bereder

Uti den helga stad, dit du hemförer mig:

Ack! huru lär min själ der en gång tacka dig!

Morgonpsalm.

(Mel. *Nu hvilar hela jorden.*)

J glade morgonstunder,
Då uti skog och lunder
Guds lof och ära förs:
Der löf och gräs ej glömma
Sin Skapare berömma,
Och fröjd ur öde öknen hörs!

J kommen ock min tunga
En morgonsång att sjunga,
Min röst att höja sig
Till den, som skapte solen,
Som sitter högst på stolen,
Och dock här nere vårdar mig.

Ack, att de ting ock veta
 Till tacksamhet oss reta,
 Som ens ej anda fått!
 Ack, att hvad lif knappt känner,
 Med lof ej återvänder
 För Guds välgernings rika mått!

Hvi skull' min själ sig spara,
 Att då betäncker vara.
 Hur vida hon bör gå,
 Hur hon må längre syfta,
 Sin andakt högre lyfta,
 Än dit, der alla stjernor stå?

Ja, om sig djuren gläda:
 Om foglar veta qväda
 Till Guds berömmelse:
 Om hvad i öknen ropar
 Och alle vilde hopar
 Uppå sitt sätt sin vördnad te:

Så skall en helig trängtan
 Dock vinna deras längtan,
 Ett oafåtligt hopp,
 Nitälskan, bön och tårar,
 Ett bröst, som ånger sårar,
 Förnuft och vilja, själ och kropp.

Nu, dig till tack och ära,
Vill jag min bön frambära,
Mitt offer helga dig:
Du, som, förr'n dagen börjer,
För allt det skapte sörjer,
Ack, gode Gud! förgät ej mig.

Morgonpsalm.

(Mel. *Gud har igen sin sol uppsatt.*)

Nu väl! jag vill i Jesu namn
Mitt morgonoffer tända,
Och, vaknad ur min hvilohamn,
Till Gud min' suckar sända.

Jag vill för Herrans ansigt gå,
Hans majestät åkalla:
Den jag i trone liter på,
Vill jag mig anbefalla.

Tag, Herre, mig i ditt försvar:
Min Gud, mig ej försaka:
I all anfäktning mig bevar,
Och mig din nåd bejaka.

Du, som mitt hjerta tillberedt
Och allt hvad godt derinne!
Till dig jag nu och allt för ett
Upplyfter håg och sinne.

Ack! att min själ ej glömmе sig,
(Hvad mig dock helst behagar)
Att om din hjälp anlita dig
I alla mina dagar.

Vid korset räck mig tålomod,
I döden trofast sinne,
Och då som bäst, min Gud så god,
Haf mig i nådigt minne!

Aftonpsalm.

(Mel. *Nu hvilar hela jorden.*)

All jorden mörker täcker,
Ty Gud nu ljustet släcker
Och solen bergar sig:
Hvad skog och hafvet skyler
Sig i dess sköte hviler:
Allt sofver sött och tryggelig.

Nu är den tysta dvala,
Då jag med Gud får tala
I stilla rolighet.
O! salig natt och timma,
När solens strål och strimma
Jag midt i mörkret finna vet!

Dess glans min själ omgifver,
Att jag bevakad blifver:
De strålar lysa mig.
Väl den i Gud sig hvilar:
Han trotsar satans pilar
Och har sitt fäste inom sig.

Mig qvål ej skuggans fasa,
Ej gastars stim och rasa,
Ell' nattens spökeri;
De skott i mörkret fara,
Den skadeliga skara,
Dem leder Gud mig väl förbi.

Han leder ock min vilja,
Att mig från jorden skilja,
Till mitt förlofda hem,
Dit, der jag helst vill vara,
Långt om den stjerneskara,
Det himmelska Jerusalem.

Ack, Herre! hos mig bida,
Och vik ej från min sida,
Nu och i frestelse:
När sol och dag försvinna,
Låt mig ditt ljus då finna,
Du Gud och Jacobs väktare!

Aftonpsalm.

(Mel. *Nu hvilat hela jorden.*)

Min själ! du gif dig stunder,
Förr'n solen går här under,
Att ändtligt lofva Gud.

Min brudgum! tag en gåfva,
Förr'n jag mig lagt till sofva,
Utaf en låg och syndig brud.

Mig med all min förmåga
Samt hvad jag mer kan åga,
Ja, hvar en droppa blod,
För denna dagsens hägnad,
För själens frid och fägnad,
Jag offrar dig, o Herre god!

Låt dine änglars skara
Mig denna natt bevara
Och till min' dagars qväll.

Skall jag anfäktning lida,
Så lät då för mig strida
Din öfverängel Raphael.

Så skall jag, med en visa,
Af nya strängar, prisa
Dig, Gud, allsmäktigste!
Till dess mig bör den dagen,
Att jag till dig blir tagen:
Ack, att det snarlig måtte ske!

Tillförsigt till Gud.

Ack! hvad ängslan, utan tröst,
Plågar mitt beklämda bröst?
Blöda själ! mitt sorgsna sinn!
Ställ dock sorg och klagan in.

Sorg med sorg ej ändrar sig,
Om du än så qualde dig.
Blöda själ! ack, vänd igen:
Ack! hvart vill din klagan hän?

Sorgen skyndar dig till graf,
Och hvad har du mer deraf?
Sorgen dock ditt hjerta tär:
Ack! hvad är dock sörja här?

Om än allt undföller dig,
Är dock Gud obytelig:
Han allen' ej ändrar sig.
Ack, min Gud! förgät ej mig.

Du har varit ju min tröst
 Allt ifrån min moders bröst:
 När jag i det dolda låg,
 Ack, hur kom du mig ihåg!

Dig befaller jag min rätt:
 Gör mig än af glädje mätt:
 Trösta själen mer och mer:
 Ack, min Gud! till dig jag ber.

Derför bort allt klagoljud!
 Fly, mitt hjerta, fly till Gud.
 Gud är trösten för min själ:
 Nu, min sorg, min sorg, farväl!

Förnöjlighet i Gudi.

(Mel. *Erinnerlig är mitt hopp till Gud.*)

Så gläd dig, mitt hjerta! upp, tunga och röst!

Tillred dig din Gud till att prisa.

Drif sorg och bekymmer ur ängsligt bröst,

Och dikta i glädje en visa.

Din andakt från jorden sig svinge:

Förakta hvad verldsligt och nedrigt är,

Och haf till det sälla ditt hopp och begär.

Sök himlen om nåd:

Ack, att du Guds nåder undfinge!

Min salighets klippa och eviga tröst!

Fördölj ej ditt ansigte länger:

Jag längtar från verlden att blifva förlöst,

Der oro och omsorg mig tränger.

Hvad gagnar dock längre att lefva?
Fullborda min väntan, slit sönder det band,
Som trycker mitt sinne och fångslar min and:
Gif hvila och ro!
Sin hvila vill själen allt kräfva.

Se'n skall jag förklarad, i helgonens land,
Dig, Gud och min Skapare, sjunga
Lofsånger, med *Helig* och palmer i hand,
Upphöja min röst och min tunga:
Med Änglarne Lambet berömma:
Hans klarhet från anlet till anlete se.
O! saligit väl, som Guds vänner må ske!
Den önskade tid!
Ty skynda dig, Gud, till att dömma.

Verldens fåfänglighet.

(Mel. *I himmelen, i himmelen.*)

Far, verld, med all fåfänglighet:

Jag bjuder dig farväl!

En annan verld jag för mig vet:

Dit vill min matta själ.

Ditt väsend' är dock idel flärd:

O! usel, den du håller snärd!

Farväl, du snöda verld!

Ett lustars Nain kallas du:

Dock last för lust oss bär:

Din glädje och din sötma ju

En bitter galla är.

Ditt väsend' är dock idel flärd:
 O! usel, den du håller snärd!
 Farväl, du blinda verld!

Din ära är en lysand' sky,
 Som hastigt drifves bort:
 Som ändrar sig med ned och ny,
 Och varar ganska kort:
 Ditt väsend' är dock idel flärd:
 O! usel, den du håller snärd!
 Farväl, du fräcka verld!

Din rikdom är ett flyktigt lån,
 En snarlig flytand' ström,
 Hvars vågor skölja till och från,
 Men hållas ej i töm.
 Ditt väsend' är dock idel flärd:
 O! usel, den du håller snärd!
 Farväl, du djerfva verld!

Hur säker blir din trofasthet?
 Hur evig är din frid?
 Din tro är otro och förtret:
 Din frid en stadig strid.
 Ditt väsend' är dock idel flärd:
 O! usel, den du håller snärd!
 Farväl, du falska verld!

Farväl! jag all din smickran skyr

Och anser med förakt!

Jag ler åt allt ditt äfventyr;

Jag spotskas åt din prakt.

Ditt väsend' är dock idel flärd:

O! usel, den du håller snärd:

Farväl, du snöda verld!

Under en långsam och svår sjukdom.

(Mel. *Zion klagar med stor smärta.*)

Mina ögons källor briste
Med en ymnig tåreflod:
Hjertat sig i ängslan miste
Och förlöre håg och mod:
Själens krafter gifve sig,
Och min ande uti mig
Blifve svårliga bedröfvad,
Och all glädje thy beröfvad.

Herren är mig afvug vorden
Och sin' händer på mig bär.
Ack! hvar tar jag hjälp på jorden,
När mig himlen vrede är?
Han har fört min själ i nöd,
Hotar med en långsam död:
Dröjer endast med sin ände,
Att förlänga mitt elände.

All min lifskraft är försvunnen
 Och min vätska torkad bort.
 Jag är hårdt i fjettrar bunden
 Och min fröjd har varat kort,
 Gråta var min första röst,
 Då jag låg till modrens bröst,
 Och allt, hvad jag se'n förfarit,
 Har mest sorg och sjukdom varit.

När sin resa solen sluter,
 Och när andre somna in,
 Jag slätt ingen hvilo njuter:
 Då begynns först plågan min.
 Natten, som är sömnens vän,
 Drifver sömnen från mig hän:
 Dagen tärer min förmåga:
 Natt och dag mig ömsom plåga.

Glad och sund jag mig väl ställer,
 För ett högt och lättadt ljud;
 Men de tårar, som jag faller;
 Dem allena räknar Gud.
 Honom endast jag betror
 Hvad i hjertats inre bor:
 Mina tankar han ransakar
 Och om natten med mig vakar.

Männ' jag mer än andre brutit,
 Medan mig så illa går?
 Männ' jag nådens tid försutit,
 Att jag tröst ej njuta får?
 Eller männ' den Herren god
 Pröfva vill mitt tålmod?
 Skall jag detta kors upptaga
 Ant'en för hans hämnd ell' aga?

Slika tankar själen qvälja
 Och tillsättia hårdelig;
 Det är bättre döden välja
 Än i ängslan fräta sig.
 O! att ödet löste opp
 Bandet mellan själ och kropp,
 Och mitt matta ljus utsläckte,
 Att man mig med jord betäckte!

Men — min sorgse själ och sinne!
 Säg, hvar tar du sådant tal?
 Har dig vanhopp redan inne?
 Vill förtviflan bli ditt val?
 Muntra opp ditt sorgse ljud,
 Halt dig hardt till Herren Gud:
 Lär i hoppet tåligt lida
 Och hans hjälpestund förbida.

Förr sku bergen fly och vika
 Och Guds sanning ej bestå:
 Jord och himlar sku tillika
 Förr försmälta och förgå,
 Evigheten ändra sig,
 Bli i allt ombytlig;
 Förr än Gud dig öfvergifver,
 Om du fast i trone blifver.

O! hur kär, den Herren späker,
 Helst uti dess ungdomstid,
 Då man än sig tycker säker
 Och med verlden plägar frid:
 Då en tvist med andan är,
 Kött och blod de ha begär.
 O! hur kär, den Herren agar
 I de fria ungdomsdagar!

Han skall, om han tåligt lider,
 En gång glader segra få:
 Om hans sällhet i de tider
 Sku de vrånga säga så:
 "Han och desse äro de,
 Som ur stor bedröfvelse
 Och ur djupsens nöd ä' tagne
 Samt med Lambets blod aftvagne."

Herre! när min ande ropar
Och dess hydda vill förgås;
När mig ångest öfverhopar;
Lät i dig mig vederfås.
Hjelp mig nu i nödens tid
Och försätt min själ i frid:
Lät mig se igenom trona,
Hur jag fattar lifsens krona.

Vårbetraktelser under sjukdom.

År 1712.

När nu i vårens fröjd all vintrens möda stannar,
När näktergalens ljud till genljud bergen manar,
När dagen bäst blir lång, — då blir min glädje
kort:

Min sorg den flytter till, när andras flytter bort.

J löfbeklädda trän, som i er fågring grönska!
I hugnens af det väl, som andra sig tillönska:
Dens glädje öks, som ej sin glädje lärt förstå;
Den glädjen älska vet, den viker glädjen frå.

Dock dårligt är, att jag så tidigt börjar klaga;
Jag tar väl oket an; jag kysser Herrans aga:
Min ungdoms tuktan blir mig ålderdomens pris;
Om något göra kan, gör motgång mannen vis.

Nu, Himmel, styrk mitt hopp och stöd mitt svaga
sinne:

Förök mitt tålamod, gif tröst i hjertat inne!

Vill du, jag färdas skall; så är jag, Herre, här:

Vill du mig rätta upp; min Gud, ske ditt begär!

År 1713.

Hvad? hör jag dig igen i lunden lustigt spela,
Och med din skära röst den vida luften dela?
Hvi skall din glädjesång förkunna mig mitt qval,
O skogens sångarin, du sköne näktergal?

Välan! vill du min sorg uti din visa fatta?
Skall jag igenom dig mig mera lycklig skatta?
Beklagar du kanske det våld du lidit har, *)
Och i det samma del uti min ängslan tar?

Hvad gör du? gör du det, så lät din röst så klinga,
Att du må Skaparen till nåd i nöden tvinga;
Dock syfta, hvart du vill, med dine stämmors ljud:
Jag länar minst ditt mål, när jag vill bedja Gud.

*) Här alluderas till Ovidii dikt om Philomela.

Att snart — det höre Gud! — mitt slut lär blifva
detta:

På ovär solen lys; min Gud har allt gjort väl;
Fördenskull lid och bid, och var tillfreds, min
själ!

År 1715.

Tänk! lärkans fjerde sång mig nu i örat galler,
Och åter sker, att Gud sig mot mig vreder stäl-
ler;

När genom luften hon med sina vingar ror,
Då är det re'n så dags, att plågan hos mig bor.

Ack! hade jag din röst och dine lätte vingar,
Med dem du dig i hast till solens granskap svin-
gar;

Så flöge jag dit upp, och klagad' så mitt ve,
Att nåden ej min nöd skull' utan tårar se.

Men nu likväl, min Gud, fast ej min syn dit räk-
ker,
Der själen blir förnöjd och dit mitt hopp sig sträc-
ker;

Så hinner, som jag vet, din godhet dock till mig,
Ty utom hvarje vidd ju nåden sträcker sig.

Jag med min bättrings tår din mildhets åker plö-
jer;

Jag vet, du kommer visst, änskönt du litet dröjer,
Och tröstar mig dervid: mitt sista sjukdomsår
Mig hos min Läkare en evig helsa spår.

År 1716.

Så kommer du igen ifrån din vinterhvila,
Du vårens glada post! Ja, lät din ankomst ila!
Den, som till all min sorg ett årligt vittne var,
Nu bär det glada båd, att vreden stannat har.

Kom, kom, välkommen kom, och sjung din mor-
gonvisa:

Jag vet, det är din akt den Högstes gohet prisa:
Din ankomst (sälla röst!) föröker mitt behag;
Hur länge hjälpen dröjs, blir dock en hjälpedag.

Mitt hjerta rörs af fröjd, min blod af glädje gä-
ser;

Jag sjunger Herrans lof och hans beröm jag lä-
ser:

Ej annat än hans pris på mine stränger slås;
Hans ros, och annat ej, jag på min pipa blås.

J foglar, vilde djur, och allt hvad eljest andas!
Lät våre rösters ljud till Herrans ära blandas:
Och om mitt glädjerop ej hörs till Lambets thron,
Så skall min tysta suck dock vinna eder ton.

Min andakt, skynda dig, men tröttna ej på vägen;
Min tro misströsta ej, men var i Gudi trägen;
Mitt tålomod, se till i döden att bestå;
Mitt hopp, förhoppas mer, så skall du mera få.

Gud, alla härars Gud! när din basun skall ljuda
Och fram från jordens bo till doms de döda bjuda,
Tänk då, att din förtjenst afplanat har min skuld:
Gud, evig gode Gud! var mig en Fader huld!

År 1718.

Var helsad, ljufste vår, med längst framfarne da-
gar!

Ho vet, jag än i tid min sena tid beklagar?
Jag tillstår, att jag Gud ett löfte skyldig är;
Men ack! min ed och tro jag på mitt samvet bär.

Jag har ju eftersatt till hans namns lof och ära
Att för hans Majestät ett särskildt offer bära;
Jag mins och glömmar ej hvad jag den Högste
bör,
Som uti sinom tid så väl med sine gör.

Emot mig har han väl ibland förgrymmad varit;
Men midt i vreden har jag ock hans nåd erfarit:
Der får jag än en gång i åldern glädjas vid,
Att jag har oket känt uti min ungdomstid.

Så länge något år den glada Majus nämnes;
Så länge någon dag af Majo öfrig lemnes;
Så skall den tid till Gud mitt offer helgadt bli,
Tills jag i himlen får den rätta glädjen si.

År 1718.

När ur sin vinterro de vilde hopar ginge:
När alla djur nytt lif och rörsel åter finge:

När allt, hvad anda drog, uppå sitt sätt och vis
Sin andakt höra lät till Herrans lof och pris:

Så föll den glada tid af året mig i sinne:
(Väl den, som välbetänkt vet tiden ha i minne!)
Då Gud, så god som rik, han täcktes vårda sig
Att fordom, just så dags, af faran frälsa mig.

Jag borde, tänkte jag, ej djuren eftergifva,
På det de ock en gång må mine vittnen blifva,
Hur jag, till andakt rörd af deras rop och ljud,
Uppmuntrat själ och röst att ge en suck till Gud.

Trots då, J skogens barn med all er fjäderskara,
Och än, J döda ting, der J er fröjd förklara:
J stela herg, som likt till vördnad böjde stå,
Trots att jag nånsin er ell' något vika må!

J vilde sjöar, J som höjen edre strömmar!
J elfver äfvenväl, som gån för fulla tömmar!
Tillåten, att min lust er ifver följa får:
Men vid ert djupste fall min suck åt solen går.

Ho vet? det är er pligt, att J er nederkastan;
J böjen er som mest, när J som fortast hasten;
Men glömmen ej, när J i hafvet blandas bort,
Att med er skillnad ej ert lof blir lika kort.

Nu — allt, hvad i mig är, dens Högstes pris upphöje,

Och i hans namn min' knän sig ned till jorden böje:

Den jag mig evig tack och ära skyldig vet,
Välsignad vare han, min Tröst och Salighet!

År 1719.

Du kommer, käre tid, på vanlig tid tillbaka:

Du äst, som mig har lärt mitt hopp ej vedersaka:

Och som min ängslan förr med dig i följe var,

Jag min helbregda nu uti din ankomst har.

Du gläder mig, när sig naturen ljufligst gläder;

Min forna frihet du å nyo mig tillstäder:

Utaf den varma, som du med din anda blås,

Mitt lif förnyadt blir, min anda vederfås.

Du löser köldens band och strömmars lopp för-
enar:

Du tämer stormen och de hvassa väder lenar:

Du bjuder mörkret i de trånga gömslor gå,

Och månan i sin väkt om ljusa natten stå.

Dock medan jag din lust och verkan nu berömer,
 mer,

Är nödigt, att jag ej, den dig har sändt, förglömer.
 mer.

Långt om de skapte ting bör Skaparen ju stå:
 Dem talar jag väl till; men Gud jag tröstar på.

År 1720.

Du gyldne sol, som nu en ljufvig vår bebådar
 Och mig med glädje ser, som dig bedröfvad skå-
 dar!

Hvi stillar du min lust, som allas längtan rör?
 Med andras löste band, du mig i bojor för.

Ack! jag, olycklig jag, som ensam måste lida!
 Skall plågan aldrig mer sig skilja från min sida?
 Ell' skall jag ingen tid från plågan blifva skild?
 Mit hopp är ute, och min tröstan är förspild.

Dock nej! mitt hopp begyns, när Gud mig mest
 bedröfvar;

Min tröstan stärker han, när han min tröstan präf-
 var;

Jag kysser riset och mitt kors jag tåligt drar;
 I glädje jag min sorg, i sorg jag glädje har.

O! huru kär hos Gud, den han har under aga!
 De, hvilkom allt går väl, de måge sig beklaga;
 Men i ett tacksamt lof min klagan byter sig:
 Ack, huru ljuft är det, att Herren spåker mig!

År 1721.

Vet dock en stork sin tid, när tiden är för han-
 den,

Och hit sin resa gör ifrån de södre landen;
 Hur mera bör oss då vår tid i akt att ta,
 Som uti djuren ock ett efterdöme ha.

Mitt hela hjerta gläds, att nu den tid är inne,
 Den tid, som ingen tid lär plåna ur mitt minne,
 Då den Allsmäktigste mig fordom vrede var,
 Men åter uti nåd sin vrede ändrat har.

Min själ, förglöm då ej, glöm ej det myckna goda,
 Som mig är mer bevist, än jag har trott förmoda;

Glöm ej att tacka Gud, den dig ur faran fört
Och, der du tvifland' låg, din matta suckar hört.

Med hvad må jag dig dock, o Herre, vedergälla!
Mitt hjerta vill jag dig till evig lydno ställa:
Jag ser mig åter till min kropp helbregda bli:
Ack! vore själen så från syndens smitto fri!

X År 1722.

Den väna jord är nu från vintrens fjettrar löster,
Och vårens ankomst qvads af tusen glädjeröster:
Den hvita svan sig ned i öppna floden slår,
Och turturdufvans ljud man åter höra får.

Ej! så är tider, att min själ sig hasta låter:
Min Gud! jag kommer nu med vårens ankomst
åter,

Och bäst all jorden dig sin offerskyllnad bär,
Med lof och tacksamt ljud jag midt i hopen är.

Jag tänkte: måtte jag till sorg dock födder vara,
När vilde foglars hop all glädje få erfara? —

Nu tänker jag: o hvad en flyktig fröjd det är?
Den fröjd mitt hjerta rör, den väntar jag ej här.

Jag väntar den uti de sälla själars möte,
Uti den nya stad och sjelfva Abrams sköte,
Der verldens fröjd blir bytt uti en evig vår:
O! sälla glädje, som all glädje öfvergår!

År 1723.

Det ena skynder hän, ett annat kommer åter:
När vintren viker af, sig våren finna låter.
Så är med menskors barn och deras usla tid:
En kort förvandling och en stadig vixelstrid!

Vi kastas af och till på verldsens villa böljor:
Bäst solen syns oss blid, den vreda stormen följer:
Då jag mig tyckte sund och gladde mig deråt,
Stod plågan redo och mig ställde sitt försåt.

Mig går det allt emot, och jag allena lider,
När andra hugna sig af årsens glada tider;
Dock gläds jag af den fröjd, som jag förvänta vet,
När tiden runnit ner uti en evighet.

O! huru stor lär mig den glädje förekomma,
 Som Gud der tillberedt och ärnat sina fromma!
 Mot den all verldens lust må liknas vid en dröm:
 Der får jag mätta mig af vällust, som en ström.

År 1724.

Nu är den tid förhand, att fikonträdet knoppas: *)
 Den tid, på hvilken jag ock min förlossning hoppas.

Jag hoppas, som med kors jag åter hemsökt är,
 Att Gud nu innan kort med hjälpen komma lär.

Jag spår mig en gång fri för all min vedermöda:
 Min kropp en stilla ro i jorden hos de döda,
 Min själ jag idel fröjd i Christi rike spår;
 Jag spår och hoppas, att nu blir mitt glädjear:

Ett år, som aldrig se'n fördels i årsens tider:
 Som ej förändring mer af ny och nedan lider:
 Som i sin runda längd allt jemt och lika står:
 På hvilken solens ljus ej upp ell' neder går.

*) Luc. Evang. 21: 29, 30.

Far, vårens fröjd, far väl! far, tid och allt, ur
minne!

Jag sluter verlden ut, och himlen i mitt sinne:
Jag öfverger mig sjelf och från min hydda far;
Den fröjd, mig bidar, jag i hoppet vunnit har.

År 1725.

Jag gladdes af det hopp att snart min vandring
sluta

Och för en flyktig fröjd en evig ro få njuta:
Jag öfvergaf mig sjelf och från min hydda for,
Som jag ock nu hos Gud i mine tankar bor.

Hvar blir du, bleka död? Hvi skyr du, den du
söker,

Och tar den för dig räds, samt bägges ängslan
öker?

Hvad är ditt våld, att du så länge hotar till?
Men sannt: du djerfves ej, förrän den Högste vill.

Hvi skulle jag för dig och min förvandling rädas?
Jag skall med samma kött och hud igen omklä-
das.

Den frukte dö, som ej om evigt lif har hopp:
Men jag är glad, som tänkt att åter väckas opp.

Jag ser de nakna trän sig klä i blad och blomma,
Och rosor dö sin kos, när andra växter komma:
Hvad annat vittnar det än idel vansklighet?
Ack! säll den, tidsens lopp i tid betrakta vet.

År 1726.

Nu sjunga foglar gällt på trädens gröna grenar,
Och vattnets tysta folk slå ut de blanka fenar;
Den stela svalan, som i floden haft sin graf,
I luftens öppna vidd nu sväfvar till och af.

De vida åkrar stå i växt och skjutand' gröda,
Och visa oss det gräs, som blifva skall vår föda.
Kort sagdt: naturen sig nu allraljufvast ter;
Men ingen årsens tid mig nånsin gläder mer.

Här ligger jag ännu vid dammen i Bethesda:
Min Gud! hvi tänker du då icke på mitt bästa?
Jag usle ligger jemt i fjäderbojor tryckt:
Ack! finns dock ingen hjälp ell' någon undanflykt?

Dock innan skörden blir och bleka skyar binnas,
 Så hoppas jag, jag lär bland usle skuggor finnas,
 Men till min själ uti de sälla landen stå,
 Och mine kärfvar der med glädje bära få.

År 1727.

Hur länge, gode Gud, vill du mig tröstlös låta?
 J skyar, gifven regn och hjälpen mig att gråta:
 Ack! om förmedelst gråt jag hunne till mitt hopp,
 Jag skulle ocean med tårar fylla opp.

Hvad är, att solen högt på horisonten skrider,
 När jag förgäfves dock måst' tälja årsens tider?
 Förgäfves ömsa sig höst, vinter, sommar, vår,
 Ty idel, idel natt ä' alla mina år.

Jag tänkte: måtte jag dock snart min sorg för-
 gäta,

Af Charons svarta elf jag ville farten mäta:
 Ack om i dödsens natt jag byta fått min tid,
 Så sofve jag i ro och hade redan frid.

Jag sofve der i ro, der fångar frihet njuta:

Der de till jordens bröst sitt matta hufvud luta:
 Der trugaren ej mer de trötta trälar qväl:
 Der hvar har lika lott, en Konung och en träl.

Men si! jag måste än i kroppens fängsle dväljas,
 Och mer för dödsens svek, än för hans grymhet,
 qväljas.

Dock solen alltid ej med mörka skyar går:
 En gång, när Gud så vill, jag åter glädjas får.

År 1728.

Var helsad, der du re'n en ljuflig vår bebdar,
 Du sköna näktergal, som än min ängslan skådar!
 O! huru gläder mig din stämmors gälla ljud,
 Helst jag uppmuntras att tillika prisa Gud.

Ack! kunde jag så visst mig glada nätter göra,
 Som du dig ofta glad om natten låter höra:
 Jag skull' min ledsamhet i glädje byta bort,
 Och mången långsam natt med sånger göra kort.

Likväl, fast sorgen mig till jorden nedertrycker,
 Jag mig i hoppet säll, i tankan salig tycker:

En vigtig herrlighet min motgång kommer stad,
Och som bedröfvad är jag ändock alltid glad.

Jag fruktar döden ej, och hatar icke lifvet;
Men har i Herrans hand, i lif och död, mig gif-
vet;

I lif och döden jag till Honom endast hör:
I Honom lefver jag, i Honom jag ock dör.

Bön i sjukdom.

Uti min ängslans djup jag ropar, Gud, till dig:
Räck ut din milda hand och värdes mig bönhöra.
Jag ropar svårliga: ack, Herre! frälsa mig;
Vill du på allt mitt qual ej engång ände göra?
Beveks du ej till nåd af ett förkrossadt ljud,
Der af din godhet jord och himlar dock ä' fulle?
Ack ja! ditt hjerta rörs: jag vet, du äst ju Gud
Och icke menska, att du evigt vredgas skulle.
Men, Herre, hämnas ej min otålmodighet,
Att jag för vrede nu din faderstuktan nämnar:
Din näpst är ringa mot den synd jag med mig
vet;

Ty kysser jag ditt ris och dig din ära lemnar.
Jag vill i dine kraft min korta kamp utstå;
Mig skall i lif och död ej någon från dig skilja;
Om tusend' plågor mig än skulle drabba på,
Så är jag väl förnöjd: ske, Herre Gud, din vilja!

Bön i sjukdom.

Ack! ho skall skilja mig från denna dödsens kropp?
Jag usle Adams barn, ho skall mig hädan skilja?
Ho skall min jämmer och min ängslan lösa opp?
Jag öfverger mig nu, min Gud, uti din vilja.
Det kära korset syns mig helt odrägligt bli;
Och är dock fåfängt mot din näpst och tuktan
sträfva!

Gör du min trängda själ från kroppens fängsle
fri,

Ty jag begärrar nu ej längre mer att lefva.
Dock vest du aldrabäst hvad mig beqväma må,
Helst och emedan du sjelf mandom mände taga;
Ty lär du större kors mig icke lägga på,
Än jag, en syndig matk, förmår och mägtar draga.
Och liksom solen nu med mörka skyar går,
Nu åter med sitt ljus sig ur sitt mörker bryter;

Så hoppas jag, att jag ännu mig fröjda får,
När Gud mitt mörker i ett evigt ljus förbyter.
Ty vill jag, med hans nåd, i djupa sorger gå:
Han må uti min sak, som honom tackes, handla.
Min själ, du fatta tröst och dig det minna på:
Den Högstes högra hand kan alle ting förvandla.

Suckan och tröst.

Utaf min goda Gud är all min qvida;

Dock skiljer mig mitt kors ej från hans sida:

Hvad han mig pålagt har,

Han sjelfver med mig drar.

Thy lid och bid, min själ!

Förgäfves du dig qväl.

Ditt slut blir detta: Gud har allt gjort väl.

Afsked ifrån världen.

Jag bäddar nu min säng inunder mörka jorden:
Jag dör, förr än jag dör; är re'n förlossad vor-
den.

Förr'n livvets trötta skepp sitt matta segel fällt,
Är det med evighet och tiden väl beställdt.

Min själ rättfärdighet i Zions gårdar äger;
Jag har i trone frid och uti hoppet seger:
Och fast man mig ej än i snöplighet här sått;
Har jag dock redan der i herrlighet uppstått.

Bön vid den Heliga Nattvardens begående.

O du Guds rena Lamb, som verldens synder bar,
Som för min välfärds skull din blod har låtit
rinna,

Då du på korsets stam oskyldig slagtdad var,
Der som din kärleks eld i låga mände brinna!
Gif, att jag, mig till lifs, din nattvard äta må,
På obegripligt sätt, der du dig sjelf upptäcker;
Och fast den hemlighet jag icke kan förstå,
Så tror jag, att du ej en rykand' veka släcker.
Jag tror: men, Herre Gud, styrk du min svaga
tro

Och värdes mig med dig i denna stund förena:
Min själ hon längtar, att *du* skall i henne bo;
Thy kom, min Salighet! du äst mitt hopp allena.

Dödsens väntan och vinning.

(Mel. *Min dag är all* —)

Allt vill till ro: till ro min tankar hasta:
Jag gör min håg från verldsens oro fri.
Med fåfång sorg är fåfångt sig belasta:
Hvad gagnar dock att jemt vid jorden bli?
Min evighet i tiden jag begynner,
Som den i hopp sin tid till ända bragt;
Uti min själ sig glädjen färdig finner:
Jag ser det mål, som Gud mig förelagt.

Hvad evigt väl! hvad tusend sälla fröjder!
O väntan, som min vissa salighet!
Ack! huru säll den så i Gud är nöjder,
Att han förut all fara trotsa vet.
Är möjligt, att mig döden skall omaka?
Ell' är jag allt den bleka färjan om?
Nej! hans försök nu endast står tillbaka:
Så kom, o död! Guds barnas vinning, kom!

Du söta sömn, som all min oro gömmer
 Och gör, att jag din hvila längtar till,
 Der kroppen re'n sin vandrings möda glömmar,
 När ingen sorg mer själen nalkas vill!
 Mig tycks, att du en himmelsk ro mig sankar:
 Ack, hade jag i döden lika hopp!
 Mig tycks, jag ser i mina glada tankar,
 Hur Gud mitt stoft ur jorden väcker opp.

Öfverskrifter.

I.

Om Gud.

Bort vare det, vare bort, att du Guds varelse rena,
Det obegripliga ljus och det treeniga Ena,
Tänkte betäckna med ord, och i tal ene anda för-
klara!

Slut dig i tysthet och bön: bön skall dig i tyst-
het bevara.

Vast du med honom i råd, då morgonstjernorna
tändes?

Då det stormande haf vidt ut på rymderna sän-
des?

Vest du, hur vädret skops och hur sig skyarna
vända?

När, hvar, hvarför och hur beslöt han verldenes
ända?

Här förlöre vi oss: här, här bli tankarna fjerran:
Säja hvad Herran han är, det hörer allena till
Herran.

II.

Christi Mandoms-annammelse.

Här häpnar allt förnuft: här måst' all vishet
blunda:

O, evig hemlighet! ho hinner det utgrunda,
Hur Gud kund' bli ett barn, en jungfru vara mor,
Och den allsmäktig är, bli menskoslägtets bror?

III.

Christi Omskäreelse.

Hans blod utöfver oss och våra barn må komma,
Som Judomen till hämd, så oss till evig fromma!
Dock huru menen J hans blod er drabba på,
Som oomskorne än till edra hjertan gå?

IV.

De vise mäns offer.

Jag kommer icke som de Morgonländers Visa,
Med rökverk, myrrha, gull, din ankomst till att
prisa:

VII.

Christi uppståndelse.

Luft, himmel, haf och jord om Herrans ära talar:
 Instämnen till hans lof, J berg och djupa dalar!
 Han qvafde dödsens magt, tog kämpanom sitt rof,
 Och sig med stor triumph utur det tysta hof.

VIII.

Christi himmelsfärd.

J skyar, öppnen er: ty Gud på vädrets vingar
 Med majestätlig prakt sig upp om solen svingar.
 J himlar, gifven rum! ty *den* åt höjden far,
 Som himlen tillberedt och jorden grundat har.

IX.

Christi ankomst till domen.

Gud, alle härars Gud, när du allt kött vill dömna,
 Båd' dem, som hafvet sväljt, och dem, som graf-
 var gömma,

Tänk då på det förbund, som du med menskan
gjort:

Utvidga himmelen och gör ditt rike stort!

X.

Guds råd.

Hvi tadlar du Guds dom och hans fördolda vä-
gar?

Ransaka ej hans råd och hvad han skicka plägar,
Det ingen Ängel än är gifvet att förstå:

Nog, att du vet, du ej hans dom kan undångå.

XI.

Herren är min helsa.

Herre! du äst min tröst: du kanst mig i nödene
frälsa:

Gud! min salighets horn, mitt hopp, min eviga
helsa!

XII.

Jag vet, på hvem jag tror.

Hvad är emot din magt de fremmande fattige
Gudar?

Du äst lefvande Gud, hvars thordön i luftene ljudar:

Du, som i löndom ser och vest hvad tankarne
mena,

Herre! på dig jag tror, på dig jag tröstar allena.

XIII.

Jag vet, att min Förlossare lefver.

Efter en ilande blåst, eld, åskia och stormande
väder,

Skiner solen igen och luften ljufliga gläder;

Så, när verldenes haf mot mig sitt svallande häf-
ver.

Jag jemt bidar å börd: ty min Förlossare lefver.

Änden kommer.

Böljorna bullra och gny, och hafvet och floderne
fräsa,
Luften suckande blås, och vädren stormande hväsa:
Derföre reder er hän och lamporna snarligen tän-
den:
Änden stöter oss an, och ingen tänker å änden.

Yttersta dagens tecken.

Då skola dalar och djup sig upp i höjdene häfva,
Luften blandad uti den heta qualmene sväfva:
Klyfter och resige berg de tunga skullrorna skaka:
Himmelen häpna och fly, och jorden bogna och
braka:
Hafvet tändas i brand och stå i ljusande låga,
Hvart kreatur härvid förnimma ängslan och plåga:
Gölar och grundlöse svalg uti moln sig fasliga
välta,
Och elementren i eld upplösas, flyta och smälta:
Dagen dunkla i hast, dess klarhet synliga tjockna:
Stjornor, måne och sol både falla, tvina och slockna.

Häpenhet, vända och skräck sku följa hvarannan
i nöden,

Brak och gnistrande gny, flykt, fruktan, fasa och
döden.

Som när fikonaträn och alla träna de knoppas,
Våren är inne och man den blida sommaren hop-
pas:

Så, när sådane tecken och förebådelser hända,
Lyfter er hufvuden opp: då nalkas verldenes ända.

Tänkespråk.

I.

Den som har väl begynt, han half till ändan synes:

Det verk gick aldrig väl, som ej med Gud begyn-
nes.

II.

Lät oss på hvar sitt sätt den Högstas godhet lofva:
Hvar äger gifva tack, som hafver undfått gåfva.

III.

Fast gräset är så klent, gräshoppan ganska späder,
Så vittna de om Gud: hvar mun om honom qvader.

IV.

Tänk på det Paradis, som blef af synd förderfvadt;

Men mer på det, som Gud oss öppnat och för-
värfvat.

V.

Ditt lif, en andedrägt, kan som en bläddra svinna:
O! att du lärde dock din korta tid besinna!

VI.

Säll den i fattigt hus har alltid glada dagar:
Hans förråd öks ju mer, ju minder han sig kla-
gar.

VII.

Eho som stadigt kan Guds nåd och hjälp förbida,
Han hafver ingen nöd af allt det han skall lida.

VIII.

I tiden skiljer oss ett *lyda* och *befalla*,
Men lika födelse och utgång ha vi alla.

IX.

Hur säll den ena sig kan för den andra tycka,
Är dock Guds nåd allen, som skiftar all vår lycka.

X.

När du din nästa ser af nöd ell' ånger gråta
Ack! glöm då icke bort att ge och att förlåta.

XI.

Om hvarken nöd ell' lust kan dig med Gud för-
ena,

I hvad för tillstånd vill du då din Herre tjena?

XII.

Gud, han kan skaffa råd, när som vi sjelfve sofva:
Ja, han kan gifva mer, än hoppet kan oss lofva.

XIII.

Nog kan du andras fel på dina fingrar veta;
Men dina har du svårt i egen barm att leta.

XIV.

Med svärdets skarpa ägg har mången dödad blif-
vet;

Men tungans hvassa svärd har flere bragt om lif-
vet.

XV.

Ve den i synden dör! för den är hoppet ute:
Hvad är att äga allt, och sakna Gud på slute?

XVI.

Väl den Gud håller värd sin smälek här att
bära!

Han skall ock en gång bli delaktig af Guds ära.

XVII.

Du ser de troppar an, som Kungens lifvakt hålla:
De härar ser du ej, som hans bekymmer vålla,

XVIII.

Der höfves styrka till en kungakrona bära:
Den bör ha mycken dygd, som vill näst Gud ha
ära.

XIX.

Den Konung, som sin magt i folkets kärlek grun-
dar,
Han hafver välde nog, och mer än han åstundar.

XX.

Hvar vällust välde fått, der blir snart riket öde:
Hvar snålhet spiran för, der svinner landsens
gröde.

XXI.

Fred stiftar lag och rätt: fred åkerbruket hägnar:
Fred stillar rof och mord: fred fria konster fäg-
nar.

XXII.

Ack! låten edre råd till Kungens bästa tjena:
Så menar Gud med oss, som vi med andre mena.

XXIII.

Den ej till landets fred och hvars mans bästa rå-
der,
Är nådig utan hjälp, barmhertig utan nåder.

XXIV.

Af allt hvad skapadt är, ju qvinnan ädlast skat-
tas:
Och hvad är annat godt, när detta goda fattas?

XXV.

Som lampan utaf guld gaf templet dubbel prydna,
Så sirar qvinnan ock sitt hus med tro och lydna.

XXVI.

Är qvinnan stor i list och vidt om ormar snöda,
Så äre vi ju sjelf huggormarnes afföda.

XXVII.

Man pröfvar med en sten, om guld är godt och
viktigt:
Man pröfvar ock med guld, om hjertat är upp-
riktigt.

XXVIII.

Som stjernor aldramest i mörkret synas klara,
Så lyser dygden ock i motgång, nöd och fara.

XXIX.

Mitt straff är välförtjent: min dårskap jag bekänner:
ner:

Ty mig min egen eld, min egen ondska, bränner.

XXX.

Jag kan mig väl tillfreds med Herrans vilja gifva:
Min jemmers afton skall min glädjes morgon blifva.

XXXI.

Hvar är den nya stad, der Lambet har att råda?
Jag vill dess murar se, dess herrlighet beskåda.

XXXII.

Kom, Herre Jesu, kom, och från mitt tvång mig
frälsa:

Kom, Gud, min salighet! du hedningarnes helsa!

XXXIII.

En dag det heta skall, när tiden ända fångit:
"Si, jag gör all ting ny: det första är förgångit."

XXXIV.

Gud! du som sjelfver äst uppståndelsen och lifvet:
Tag nu till dig igen det lif, som du mig gifvit.

Andeliga betraktelser.

Arla, då solen i höjd en morgon skinande blyste
Och öfver högar och berg dess strålande anlete
lyste;

Rätt då foglar och djur af vintrens långliga dvala
Väcktes, och hördes om ann' uti skog och i mar-
kene tala;

Började mig dervid Guds under i tankarne rinna,
Som vi fjerran och när uti allt det skapade finna.
Ja, jag ville här af hans lofs betraktande lära,
Ty de skapade ting förkunna Skaparens ära.

O! huru herrliga lys det blå bestjernade fäste!
O! huru prydliga kläds den jord, vi bygge och
gäste!

Våren tedde sig an, med blomster tusende sköna,
Skiftande blader och färg, blå, hvita, gula och
gröna.

Åkrarne herrliga stod' uti växt och i skjutande
gröda,

Bärande örter och gräs med margfall spisning och
föda.

Djuren smygade fram ur skyggige gömslor och
skogar,

Samlade sig till språng å slätter och skallote mo-
gar.

Somblige sig med rof och spaksamt somblige närde,
Och de gamble sin art och åtbörd åt ungarna
lärde.

Foglarne qvittrade gällt på trädens toppar och
grenar;

Fiskarne i sitt stim slogo ut de blankote fenar.

Vattnet skilde sin våg för glupske, fnysande hva-
lar;

Bäckar bröto sig hän genom ängiar, lunder och
dalar.

Svanen simmade snällt, afmätte vikar och floder,
Seglade med sitt dun förutan styre och roder.

Hafvet skummades opp och vågorna vrängdes i
våder,

Lade sig åter i stillt, som man ett lugnande skå-
der.

Vädret fläktade fram, ett ljummigt sväfvande delte,
Och uti aspars löf med sakta susande spelte.

Dock, allsmäktige Gud! hvad mer du dråpliga
gjorde,

Finnes af allt ditt verk i dino heliga orde.

Ditt *Blif Ljus!* uti hast sig fram om mörkrena
trängde,

Så att klarhet och sken sig kring om rymdena
svängde.

Himmelen i sin krets förmår du visliga vända,
Och ditt välde är sträckt allt intill verldenes ända.

Qvällande brunnar och språng du opp ur jordene
leder,

Stridande stömmar och fall öfver höga klipporna
breder.

Bland den fjädrade flock, som ner å markene
svingar,

Klär du präktiga ut påfogelns fjäder och vingar.

Höken uti sine flygt du lærer söder ut hasta,

Dufvorne egnas en art, att de sig tumla och kasta.

Åtelen är till reds för solmotstarrande örnar;

Växter, fänad och djur för rambeväpnade björ-
nar.

Lejonet i sin jagt med rof du gläder och mättar,

Du ger korparna spis och deras ropande lättar.

Du vest tider och stund, när hafvande hinderna
föda,

Huru de tvingas i nöd; du vest deras ängslan och
möda.

Hästenom får du mod, hans hals rätt zirliga pry-
der,

Och han rasar, enär trummeten klingar och lyder.

Han förfäras ej lätt för spjut och glimmande glaf-
var.

Fnyser och fålas och fräs, der han i stridene traf-
var.

Du med mäktigan arm den oxen Behemot häfver,
Och Leviatan uti sin styrkio dämpar och qväfver:
Der hans sprutande dock är bloss och eldiga strim-
mar,

Och hans mysande som ett sken förfärliga glim-
mar.

Ja! med ett endaste ord du allt hans rasande sak-
tar,

Skönt han jern som strå, som intet kopparen aktar.

Härvid, helige Gud! mig rätt ett rysande tvingar,
Och jag signar åt jord med helt utmattade vin-
gar;

Men din nåde igen mig kraftiga fattar och förer,
Och min häpenhet hän som moln förskingrar och
störer.

Nu så vida sig här din allmagt grundar och sträc-
ker,

Lika så vidt dina nåd, din godhet flöder och räk-
ker.

Menskan felar ej råd, konst, klokhet och tarflige
funder,

Visdom, snille och vett: hon är dine gerningsars
under.

Henne du allt uti våld, uti magt, i besittande
gifver,

Att till vatten och land hon en beherrskare blif-
ver.

Hon kan sölfver och gull af bergens innersta leta,
Perlor ur flodens djup: hon kan påfinna och veta,
Hvar diamanterne fås ur bergens hårdaste klyf-
ter:

Och hvad vore så högt, dit hon ej tankarna lyf-
ter?

Hennes ä' skog och mark, lid, lund, land, ängiar
och hedar,

Allt hvad å jordenes vidd sig ökar, ymnar och
bredar,

Hvad utur hafvet fås, hvad nånsin flytande hvälf-
ver,

Ström, flod, dammar och djup, sjö, bäckar, brun-
nar och elfver.

Hennes ä' värde och prakt, gunst, ynnest, höghet
och ära:

Men huru få fins de sin höghet rättliga bära?

Ja! hon njuter och har hvad nånsin henne beha-
gar,

Glädje, huggnad och fröjd, lust, löje och rolige da-
gar.

Men huru stor hon är med ovärderliga gåfvor,
 Är'et allena ett lån med snart förgänglige håfvor.
 Hvad står stundelig ej för tid och öde i fara?
 Hvad kan grundadt och fast inunder solene va-
 ra? —

Himlarne må sig uti sitt lopp förnya och vända,
 Hafva de dock ett mål och deras skiften en ända.
 Alle jordiske ting, huru de syns yfvas och braska,
 Sambla sig åter i mull och mötas igen i sin aska.
 Allt far undan och flyr, och när en tid här ä' li-
 den,

Skall den ytterste tid ock göra en ända på tiden.

Jag såg glädje och lust sig mätta i kämpande
 flöde,

Men jag märkte derhos ett hotande, sorgligt öde:
 Bäst jag vände mig om, så hade de snarliga svun-
 nit,

Och dera' rum var se'n ej mer när hopene fun-
 nit.

Vidare såg jag ock hän till tidsens tvång och
 elände,

Och mig mötte besvär, ehvart jag fikte och vände.
 O! huru bundit är allt! huru svår vår bergning
 och föda!

Visdom, dårskap och vett, allt, allt är jemmer
 och möda,

Dåranom händer ibland, som han allt visliga gjorde,

Och den vise igen, som dåranom egnad' och borde.
Den ogudaktige med den frommas lycka bekrö-
nes,

Den gudfruktige med den argas plåga belönes.
Skicklighet ej till gunst, ej konst till rikedom hjäl-
per,

Hvad den ene gett hopp, en annan skadar och
stjelper.

En af fängelse förd blir höjder å konglige thro-
nen,

Annan af konungabörd måst lemna scepter och
kronen.

Sådan är verldsens art, sed, skick och svikliga
lycka:

Somblige lida förtryck och somblige andre för-
trycka.

Ytterst kommer här an den svultne och hungrade
gästen,

Tysta hyddones drott, som rider å blackote hästen,
Slägtsutödaren, ja! den trumpna, ohyggliga, gambla,
Tomma och tunna, som jemt vill fånga, fälla och
sambla,

Döden, syndenes son, obeveklig af ängslan och
böner:

Ytterst helsar ock han på Adams döttrar och sö-
ner,

Dem han å oliket sätt om lif och lefverne brin-
gar,

Och med gruffliga magt dem hotar, trycker och
tvingar.

Somblige han uti hast och pinsamt somblige spä-
ker,

Och sine fångne i mull till mal och förödelse vrä-
ker.

Detta är ändan å allt: och ho kan skilja i grafven
Konungaspiran? ho kan åtskilja tiggarestafven?

Menskan, kommen af jord, till jord måst snar-
liga komma,

Likt en dröm, en ström, ett gräs, ett glas, ene
blomma.

Sen, J dödlige, sen en sorgligt lysande spegel,
Och påminner er jemt er bortgångs lära och re-
gel.

Om uti saligit hopp J döden i tankarne bore,
Han er icke så svår, så alltings faselig vore.

Ty så grufflig han är dem ej hans nalkande lida,
Lika så ljufvig är han dem honom tröstliga bida.

Och hvad ville han väl mot de behjertade våga?

Bruten är ju hans udd, och bräckt hans skadliga
båga!

Döden dödar oss ej: han vill i fällande frälsa:
 Döden ä' kroppens död, och döden ä' själenes
 helse.

Han gör ett hastigt tal af all vår lärdom och
 möda,

Följer oss i vår graf, när vi äre stela och döda.

Han afkläder oss ock, men straxt vår nakenhet
 höljer,

I den svalkande natt, och uti grafvena döljer:

Lemnar oss i vår frid, och om oss dörena sluter,

Der vår aska sitt hägn af vårdande andarne nju-
 ter.

O! huru sälla ä' de, som i jordene liggia och hvila:

I den väneste jord, dit de från nödene ila!

Der ej arbete mer de trötta skullrorne tvingar,

Men de döde ha ro inunder nattenes vingar,

Och ej plågor och tvång af hunger och nakenhet
 känna,

Eller att kölden skär, ell' hetan mera må bränna.

Hvarfrån alle i hast vid domsens nalkande väck-
 kas,

Då när högarna fly och djupa dalarna skräckas;

När basunerne gå och gällt i luftene stötas,

Att vid sådane dön båd' döde och lefvande mötas.

Då de bedröfvade sig af Guds åskådande mätta,

Och en evighet gör dem åter unga och lätta.

Der de i strålande sken som tindrande stjernorne
lysa,

Och både klarhet och glans samt ljus och herrlig-
het hysa.

Der den herrliga stad när Gudi och Lambena
blifver,

Som sine borgare jemt ett saligt väsende gifver.

Der vår längtan och lust med annan löpa i vädje;

Der ej natten ä' natt, men dagen sällhet och glädje.

Trofasthet i nöden.

(Mel. *Sjungom nu af hjertans grund.*)

Nalkas till mig, Gud, min tröst,
Du, som har mig återlöst!
Hör ett nederslagit ljud,
Ack, min Herre och min Gud!
Själen, själen jemrar sig,
Och jag släpper icke dig,
Förr än du välsignar mig.

Jag är ned till jorden böjd,
Och förgäten af all fröjd:
Ensligheten gör mig mätt:
Sorg och tårar är min rätt:
Den min vän och broder var,
Hemligen sig undandrar
Och mig tidt på tungan har.

Mine matta ögnebryn
 Skåda efter dig i skyn:
 Ögat ser till bergen opp,
 Till dig, Gud, min tröst och hopp!
 Själen har ej återhåld:
 Om du håller dig fördold,
 Gör jag på din himmel våld.

Hvad är jag, att du mig qväl,
 Jag eländig syndaträl?
 Ett förtorkadt stoft och ler,
 Som ett väder pustar ner.
 Hvad är jag, jag usle man,
 Att du dig så ställer an,
 Och uppå mig vredgas kan?

Jag begär ej lefva få,
 Ty mitt lif är qval ändå.
 O! att dock en stilla död
 Slöte båd' mitt lif, min nöd!
 Döden mig ju vinning bär,
 Som i Kristo dödad är;
 Dö och skiljas jag begär.

Ack, min Herre och min Gud!
 Hör ett nederslagit ljud!
 Nalkas till mig med din tröst,

Du, som mig har återlöst!
 Själen, själen jemrar sig,
 Och jag släpper icke dig,
 Förr än du välsignar mig.

Slutsång.

Nu sluter sig min vandring och min möda:
Nu, Gud ske lof! min jemmer sluter sig.
Nu får jag se, för dagens morgonröda,
Hur Gud, min sol, han evigt lyser mig.
O! huru glad min själ till frid jag sänder!
I tankar jag re'n vistas utom mig.
Jag flytter bort, och till de sälla länder;
Nu, Gud ske lof! min jemmer sluter sig.

Liksom en dröm nu är, och snart försvinner,
Ett ovisst visst oss ger att hugnas af:
Som strömmen bort i modrens sköte rinner,
Och samlas i det vida vilda haf:

Som skuggan, bäst han syns, har undanfarit,
 Och blott en skymt utaf dess väsend' ger:
 Så är, hvad jag i denna verlden varit,
 En dröm, en ström, en skugge, och ej mer.

Nu få J ro, J trötta leder, smaka:
 J, hvilkom ro i verldsens öde trytt.
 Jag önskar ej min vandring mer tillbaka,
 Se'n jag har hit till kalla skuggan flytt.
 Hur hvilar sig min kropp i kyle sanden
 Och i sitt rum en ljuflig svalka får!
 Hur gläder sig hos Gud den sälle anden!
 O! huru väl mig dock på slutet går!

Här får jag mig i vällusts strömmar bada;
 Mitt förra qval har glädjen svulget opp:
 Gud gläder mig, som gör de trogna glada;
 Si! vunnen är min längtan och mitt hopp.
 Fullkomlighet och ljus min själ omgifva;
 Slätt ingen man min stora sällhet tror:
 Ack, gode Gud! hur skall jag dock beskrifva
 Det rum, der som din nådes fullhet bor?

Som foglar små sig ganska glade göra,
 När solens sken dem lockar ut till ro,
 Men rätt så snart sig åskian låter höra,
 Straxt sökia opp sitt hus, sitt hem och bo:

Så söker jag min säkerhet att njuta —
 Här torde bli... ho vet?... en usel tid —
 På det, om Gud sin grymhet vill utgjuta,
 Jag hvila må och sofva sött i frid.

Epitaphium.

En son, den allas mor ur modrens sköte bar,
Ännu sin moders bröst i kalla grafven trycker:
Och som han henne minst med högmod trampat
har,
Hon här hans trogna ben i hulda armar lycker.
Det var en lydig son, som modrens skygd be-
gärde:
Det är en kärlig mor, fast hon sin son förtärde.

Verldsliga Dikter.

gethite - 1914 1915

Företal.

Sedan jag på nedanskrefne dag någre Andelige Dikter i ordning ställt hade, ville jag äfven en förut gjord anseeligare samling af mine fattade Verldslige Skrifter straxt på de förra följa låta; men fant, vid de sednares nogare öfverseende, efter egit omdöme, knapt tredjedelen värdige att framgifvas, hvilket jag min ungdom och omogenhet tillika tillräknade, och derföre de meste deraf förgängligheten egnade. Desse, som i följande blader sig förete, kunde jag icke dolde hålla, emedan de merendels tillförene genom trycket blifvit kunnoge gjorde. Och ändock jag ej vet, hvad omdöme de sig i verlden underkasta; så tviflar jag likväl icke, att de ju i tiden många milda och fromma menniskor möta lära, hvilka äfven deraf torde ledas till enskyllan och behag för dem, att de, vid mitt närmaste vandrande från jorden och då mig, så till att tala, lifvets ljus redan fela ville, till ljuset blifvit befordrade. Gunstige Läsare! jag lemnar dig hos Gud, och hinner nu icke mera än beställa om mitt hus, det är, skilja mig vid verlden: ty jag måste dö.

Stockholm den 5 October 1724.

Jacob Frese.

Vidare föremåle.

När efter allt menniskligt omdöme mitt lifs timmeglas redan syntes skrida till sitt slut, och jag mig sjelf intet annat föreställa kunde, än att min tid skulle i evigheten nederrinna, samt under sjukdom och aftynande suckade allenast efter min förlossning igenom döden, den grymma döden, som dock, naturligen att tala, är så svår och faselig, ja den förskräckeligaste att tillita; vardt plågan, under den Högstes försyn, lindrad, och min tid att dö till den i Guds råd bestämda tiden utställd; och må jag väl i undran häröfver säga: Si tu, Herre, äst en Gud öfver allt kött: skulle något vara tig omöjligt? Nu, ehuru väl jag i föregående Företal till desse skrifter äfven redt mig till min hädanfärd, så finner jag dock nu, sedan den Högste med mig annors handlat, betänkeligit, något deruti att ändra, helst mig icke fela kan, det jag i detta ögonblick är min dödsstund mycket närmare, än då jag, i mitt uslaste tillstånd, förvanskligheten mitt syndiga stoft hemböd. Jag menar ock, att ingen Kristen lärar finnas så omild, att han skulle tillvita mig min ritterliga gjorde tillredelse, efter han sjelf stundeligen bör vara beredder, mindre missunna mig den lycksalighet i tiden, att jemte sig, så länge Gud behagar, få hugna oss af detta skapte verldenes ljus. Min Läsare! ho vet, att den Högste med mitt och ditt dröjsmål har i sinnet att oss en gång såsom mognare kärfor insamka! Imedlertid önskar jag troligen, att, när döden mig och dig oförsedt anfaller, det då måtte heta till hvar af oss: Tu trogne tjenare! i en ringa ting hafver jag funnit tig trogen: gack in i tin Herres glädje!

Till Konung Carl XII.

Dedikation af en sång, uppläst på konungens namnsdag
den 28 Januari 1715.

Sveriges hulde Monarch, Stormäktige Prints uti
Norden,

Rådande rike och land! Regenters ära på jorden!
Verldenes under och skräck! din oväns ifriga tuk-
tan!

Uslas nådige skydd, förtrycktas myndige hägnad!
Rikets styrkia och värn, du landsens Fader och
fägnad!

Skåda i vanliga nåd till mig af thronene neder:
Styrk mitt häpnade mod, som till din ära och
heder

Med enfalliga dikt och ojemt jemkade rader
Nu i glädjene tänkt mig te med hopene glader.
Skulle ej ljufliga slag mig här i konstene fela,
Vore jag villig i dag långt högre tona och spela:
Spela, så *Orphei* konst sitt eviga värde sku sakna,

Spela, så lifflöst allt till lifs skull' väckas och vak-
na.

Dock, fast tungan ä' tung och handen tröttnar
och darrar,

Fingrarna stelnade stå, samt strängen slaknar och
snarrar;

Fast den konstige mö och vänaste jungfru *Thalia*
Synes ha korgen i hand, till den jag ernade fria;
Skall ej lättliga det mitt uppsåts främjande skrä-
ma:

Hon tör låta sig än till annat sinne beqväma.

Derföre jag all skräck långt från mig djerfliga
kastar

Samt med offer i hand nu till ditt altare hastar,
Och med vördliga mine mitt rökverk gladliga tän-
der

För dig, värdige Prints, skönt än med spädare hän-
der.

Lät dock, milde Monarch! lät dig dock täckliga
falla

Hvad min ringhet skref, och tänk: allt kunna ej
alla.

Himlen låter i nåd sin dag ju dagliga dagas
Så den menige man, som dem om kronone dra-
gas;

Solen sänder ock ljus så till de nedrige dalar,
Som till resige berg och präktigt sirade salar.

Så instyrkes jag ock, min Sol, hvars lynne bemå-
lar

Idel huldhet och nåd, likt solens varmande strå-
lar:

Så instyrkes jag ock, att knappt din huldhet ä'
smärre,

Det jag djupast ber, Stormächtigste Konung och
Herre!

Till Konung Carl XII.

Nyårsönskan år 1716.

Gack, Sver'ge, ut med uträckt hand,
Din Konungs ankomst fägna:
Du eljest nog förtryckte land,
Dig hopp igen tillegna.

Tro Gud om godt, ty salighet
Lär än din portar vakta;
Din räddning han förkunna vet,
Fast glädjen kommer sakta.

Lät eld med åskia åka fram,
Så firmamentet ryser;
Vårt skepp bär lika lyckligt stam,
Så länge solen lyser.

Lät ovän sin bestämda tid
 Vårt rikes gränsor skaka:
 När CARL han skaffar Sver'ge frid,
 Så kommer allt tillbaka.

Och hvad vårt Sver'ge deri mist,
 Det Landsens Mor begråter;
 Då ha vi här den hela brist
 I Rikets Fader åter.

Rätt så! far fort, vår Unders-Kung,
 Dit Gud ditt tycke leder:
 Den, som dig rådfört späd och ung,
 Ännu sin hand utbreder.

Vi följa med, hvar på sitt sätt,
 Vårt glada echo klingar:
 Ty kärlek gör oss vägen lätt
 Och trohet skaffar vingar.

Till lycka! på det nya år
 Nytt öde vi förbida.
 De svärd, som gjort så djupa sår,
 Må rostas i sin skida.

Det röda guldets klara glans
 Af de tre dyra kronor,

Hvar afund bjuder spjut och lans,
Förblinde legioner.

Gud! gif vår Konung mera godt,
Än ovän ondt vill hota;
Han låte alla deras skott
I egna hjertan rota.

Så mång' och flere glädjedar
Hans mod i motgång fäste,
Som gräs och örter varit har,
Som ljus på himlens näste!

När lejonet från nordens natt
Sin' ramars styrkia pröfvar,
Ej någon bli så styfsint fatt,
Som honom mer bedröfvar!

Ja! förr må tiden stilla stå,
Med noll sin djuphet mäta,
Än någon tid ell' ålder må
Kung CAROLS namn förgäta!

Till fru S. E. Brenner

Då hon utgifvit Betraktelser öfver Kristi

Lidande.

Sophia har sig här den bästa del utvalt;
Har tänkt, hvad Kristus sjelf oss lär, att *ett* är
nödigt.

Guds rike böre vi ju sökia framför allt;
Hvad öfrigt, skall oss se'n tillfalla öfverflödigt.

Jag har med helig håg och vördsam undran hört,
Hur intill Kristi kors hon full med andakt sutit
Och i så sorglig ton sin harpos strängar rört,
Att våta vittnen sig ur mine ögon gjutit.

Mitt hjerta röres än utaf de tysta slag,

Med hvilka hon till sorg all verlden med sig bju-
der:

Det syns, hur trofast hon i korset har behag,
Ty ögat regnar gråt, och munnen klagan ljuder.

Så måste Helicon i Zion bytter bli,
Ens ungdom utaf flit, af visdom åldren smaka:
Hur arla fika ej de söta honungsbi,
Som komma jemt och samt med samkad must till-
baka!

Den späda brodd, man sett, de blomster, som man
rönt,

Då trädet stod i blom och marken i sin gröda,
Är med så herrlig skörd och frukt af hösten krönt,
Att här naturen sjelf syns liksom öfverflöda.

Välsignad röst! skall det ditt sista qvåde bli?
Än önskade man den tid, då lärda svanar höres:
Dock medan du förut de silfverhår fått si,
Är väl, att anstalt till den sista resan göres.

Jag, som mig redan lagt på sotesängen ner
Och, skumögd, knappast mer än bara döden skå-
der;

Som märker daglig dags, hur nära han sig ter
Och uti mina fjät mig tätt på hälen tråder:

Att intet verldsligt mer må komma i mitt siun'!
Så vor' min lefnad frid, och salighet min ände.

Epitaphium

öfver Hof-Cancelleren Baron G. Wachslager.

Här hvilar den sin Gud och Konung trogen var.
Den Riket mente väl och talte hvad han tänkte,
Den tvedrägt aldrig led och aldrig sämja kränkte,
Den vänskap för sin vän, för alla kärlek bar:
Här hvilar han, och läggs med dessa orden ne-
der:

Allt hvad jag skrifvit har, är mindre än hans he-
der.

Kärlekspris,

Då Secreteraren O. Roselius med välb. jungfru C. M.

v. Krafft sammanvigdes i Stockholm

d. 15 Sept. 1719.

Ej! du älskade Magt, vårt högst åstundade go-
da,

Du, hvars varelse vill en kommand' glädje be-
boda!

Är dock ditt det värf, som pris må med allone
bära!

Ädlast äst du och äldst: dig ges den yppersta
ära:

Kärlek, vyrdade dygd, som tid och evighet hin-
ner,

Som båd' början och slut af allt det skapade vin-
ner!

Långt om Änglarnes år du din upprinnelse räk-
nar,

Och ditt oändliga mål ett ständigt blifva beteck-
nar.

Du äst samvetes hägn, godt uppsåts loflige läng-
tan,

Dadlöse sysslors harm, vår tids oskadlige trängtan:
Åldrens prydnad och pris, all ungdoms upphof och
stämma:

Födder i fredsens stund: uti lek och allvare hem-
ma.

Allt ditt skämt är ej skämt; men all dine bannor
ä' böner:

Träldom utan tvång man i ditt umgänge röner.
Hvarföre skulle jag ej dit lof och rykte befakta?
Ärbarhet är ditt namn, der du äst ärlig och äkta.
Med omhugsan och akt du helst ditt väsende rät-
tar:

Egen möda och sorg ditt idoge arbete lättar.
Samdrägt och rolige dar i dig sitt blifvande tända:
Du äst, kortliga sagdt, vår välgångs upphof och
ända.

Nu, J kärlige två! som slikt er bildat i sinne!
Vunnet är allt ert hopp, ty si! er önskan är inne.
Går, och glömmer ej bort, der J er älskog be-
slute:

Kärlek är allt: ert allt är allsinte, då kärlek är
ute.

Kärleksdikt.

(Mel. Hör till, o höga Himlakonung.)

Går, mine rim, som kärlek höljen,
Vid dygd och tro jag er besvär!
Så litet J min' tankar döljen,
Min' tankar er ock dölja lär.
Går bort, att sökia den J vet;
Sjelf lyckan följe er på vägen!
Er blifve himlen så benägen,
Som J nog rönt min trofasthet.

När er den sälla dag undfägnar,
Att råka den jag längtar till;
Förglömmen ej, å mine vägnar,
Hvad jag så trögit bjuda vill.
Den vördnad vare er befallt,
Att J en blödig häpnad röjen,
När J för hennes hand er böjen,
Som ensam är mitt hela allt.

Den himlen särskildt nåd har delat, !
 Naturen tvefalt konstlat på,
 Och der de begge visa velat,
 Hur högt de ändtlig kunnat gå:
 En ovan prydna för vår Nord,
 Af länter dygd en främmand' qvinna,
 Dock främ'de dygders ägarinna,
 En Gudadotter här på jord.

Tag, skönste, men med täckligt sinne,
 Den trohet, dig här bjudes an:
 Du vest, hvars hjerta du har inne;
 Dig, hvem jag är, ej fela kan.
 Nu, blöde rader, skynden er!
 Ack! ho kan mig den sällhet båda,
 Att jag, som J, får Iris skåda?
 Kom, önskte stund, och dröj ej mer!

Kärleksdikt.

(Mel. *Ifrån den dag jag Elisandra.*)

Gudinna, som din täcka orden,
Likt solen pryder himlens hvälfda blå!
Naturens under man dig nämna må,
Du skönste öfver allt på jorden:
Hvars ögons eld min blod till aska bränt,
Fast till att dö mig lyckan än ej händt.
Hvad är, att du med vrede agar
Den, som dig offrat sina dagar?

Den intet mer
Af verlden ber,
Än en din kärleks gnista,
Och därför allt vill mista?

Mig tycks, du himlens ordning hatar,
 När kärlek dina kyska öron skär,
 Der kärlek dock det ljufsta väsend' är.
 Hvad är, att Du *dess* välde ratar,
 Som första sten till verldsens grundval lagt,
 Som allt i skick ur jordens sköte bragt,
 Som gör, att du och jag, vi båda,
 Med våre ögons ljus få skåda

Det himlahus,

Der solens ljus

Med sine skyar våta

Din hårdhet må begråta?

Den frukten högst på trädens toppar,
 Som aldraförst sin röda mognad bär,
 Fast den för lystna handen säker är,
 Blir dock framför de andra knoppar
 Af läckra masken först förtärd och skämd,
 Ell' får af solens eld sin höghets hämd.
 Ack! varnar dig ej samma öde?
 Hvi unnar du din fågrings gröde

Förr matkegnag,

Än dens behag,

Som du i döden qväljer?

Betänk nu, hvad du väljer!

Den dejliga Iris.

Dejligheten i sin skrud,
Klädd i oskulds siden,
Präktig som en änglabrud,
Bär en krans af tiden:

Hvilkens glans sjelf morgonrodnan gett behag,
Under skymt af ögons dunkla penseldrag.

Och hvad under är'et då,
Iris undersköna!
Att du, mot din tanka, må
Allas undran röna?

Ty din ögons eld, som åskian genomskär:
I din skönhet ses hvad aldradejligst är.

Himlen gifve läglighet,
Det jag beds så gerna:
Han, som mine tankar vet,
Vet, hvad jag har ärna':

Du och jag vi skulle till vår siste dag...

Men, min Iris, säg: hvad skulle du och jag?

Vi sku den framfarne tid
Som en dröm förgäta,
Uti stilla ro och frid
Nøjets kransar fläta.

Enighet skull' blomstras i vår ålders vår:

Tro och ära samka oss de hvita hår.

Till tvenne systrar,

hvilka författaren länge lofvat en visa.

Tröga hand, som tröttnat skrifva!
Vaka dock från hvilan opp:
Längre sig till lättja gifva,
Föder ett förtvifladt hopp.
Om du uti skuld äst stannad
För det du ett löfte gjort,
Lid ej längre blifva manad
Till det förr betalas bordt.

Trug och tvång jag gerna väjer,
Ty jag all ting villigt gör;
Hvad man mer än en gång säger,
[Mig mitt blöda sinne rör:

Likväl måste jag bekänna,
 Att jag nu min vane bytt;
 Tvinga mig till skrift och penna
 Är för mig ett främmand' nytt.

Härmed har jag denne resa
 Satt mig i vidlyftighet,
 Dragit å mig blygd och nesa,
 Och är råkad i förtret.
 Såleds torde snarlig hända,
 Att man mister all credit,
 Att ens namn går öfver ända
 Och man räknas för fallit.

Dock om jag mig rätt betänker,
 Är mitt brott så måttligt stort:
 Jag har icke brukat ränker,
 Ingen jag olycklig gjort.
 Jag har blott en tid förhållat,
 Den jag dock kan få igen;
 Jag vill gerna allt betala't;
 Ty jag har *in bonis* än.

Här är den begärte sången
 Efter föreskrefven ton:
 Tan till goda denne gången,
 Och ursäkten min person.

Skulle några noter fela,
 Faller ej cadancen rätt,
 Kan J med er sång allt hela,
 Laga versen löper lätt.

Visa.

Nymphen, våre tidens prydnad!
 Kronan af ert täcka kön!
 J, till hvilkas tjenst och lydnad
 Man förpligtas utan bön:
 Syskon, hvilkas täcka lynne
 Allt fullkomligt innebär;
 Hvilkas art och blida kynne
 Androm ett exempel är!

Om, mot edra kristna seder,
 Hedna namn skull' hinna opp,
 Man Gudinnor nämnde eder,
 Hade till er hedna hopp;
 Men det vill er litet lika:
 J ä' af en högre ätt;
 J ä' mer af ära rika:
 Er bör annat äresätt.

Våre hjertan ä' de lunder,
 Der man er sitt offer gör:
 Våre tankar alle stunder

Eder bild i bröstet för':
 I vårt sinne vi er dyrka,
 Der sku J tillbedne bli;
 Bort med hedna hopp och kyrka!
 Bort med allt afguder!

Trohet är hos oss de stoder,
 Som man fordom upprest har;
 De så konstigt gutne floder,
 Bygde tempel och altar;
 Håfvor, guld och rika skattar,
 Deras ambra och zibet;
 Trohet ensamt i sig fattar
 All den forna kostbarhet:

Hvem kan större sällhet bida,
 Än den er tillegnas vill?
 Trohet sen J på vår sida;
 Er vår lydno hörer till.
 När vi så vår skyllnad sköta;
 J deraf bevekas lär,
 Till att tro med tro bemöta:
 Trohet ju er prydnad är.

Herdevisa.

Celine gick sörjand' och sökte sin hjord;
Hon klaga' med tårar, och ropte de ord:
"En herde så trogen!"

Med tårar hon klaga', bad bergen om svar;
Hon fråga, hvar jorden och herden han var,
En herde så trogen.

"J skuggrike lunder, ack! skyggen dock mig:
Ty helst i er skugga der skylte ju sig
En herde så trogen!"

J blomstrande ängiar! upplåten ert sköt:
Der oftast tillförne sin hvila åtnjöt
En herde så trogen.

J mörkaste skogar! fördöljen min gång:
 Ty visst i ert öde der lider nu tvång
 En herde så trogen.

J berg och J högar! begynnen ett fall:
 J ängslens, att längre jag undangå skall
 En herde så trogen.

J dälдер och dalar! omfattan min stig:
 Männ' ock edra gömslor de gömma i sig
 En herde så trogen?

Ack! blifve jag djuren till byte och rof!" —
 "Herdinna, hvad görs dig den önskan behof?
 Min trogne herdinna!" —

"Ja! öppne sig jorden och gömme dock mig!" —
 "Herdinna! Celinde! hvi klagar du dig?
 Min trogne herdinna!

Jag sitter vid källan, der du dig plär två,
 I löfklädde lunden, der linderne stå,
 Min trogne herdinna!" —

"Ack, herde! besinna, hvad sorg du mig gjort!" —
 "Herdinna! hvi räknas mitt fel dock så stort?
 Min trogne herdinna!" —

"Ack, herde! du vest, jag det illa ej ment." —

"Herdinna! jag har det ock icke förtjent,

Min trogne herdinna!" —

"Nej! löne dig himlen, som du det förskyldt!" —

"Så blifve ditt hopp ock med glädje uppfyllt,

Min trogne herdinna!

Ja! komme mig all din olägenhet på,

Om jag dig förglömmar, och mera ändå,

Min trogne herdinna!

Nej! förr skola bergen och högarna fly,

Förr månen ej dela mer nedan och ny,

Min trogne herdinna!

Men glöm du ock icke den dig håller kär:

Ty som du mig kallat, så tänk, att jag är:

Din herde så trogen."

Varning till Psyche.

Först i vårens späda grynne
 Gick Amandus om en dal,
 Och i ganska gladlynt lynne
 Hörde på Fru Näktergal,
 Efter hvilkens ljufste sång
 Djuren höllo dants och språng.

När han såg allt hvad här skedde,
 Tog han ock sin pipa fram,
 Och sin hand till spels beredde;
 Ställd' sig mot den ekestam,
 Der Fru Näktergal satt qvar;
 Härmad' henne, hon gaf svar.

Venus kom från närmste lunder
 Med en fager jungfrulock,
 Märkte på naturens under,
 Stanna' litet med sin skock;
 Bad, de ville lyssna till,
 Hvad af detta varda vill.

Psyche, som för andra sköner
 Hörde först med allvar på,
 Tog af marken, som stod gröner,
 Snart ett blomster då och då,
 Bandt ihop en konstig krans
 Af de fagraste der fans.

"Hör", sad' hon, "Fru Venus väna!
 Och J systrar af mitt kön!
 Må jag skall hans pipa läna,
 Gifva'n denne krans till lön; —
 Hans, som spelar vid den ek,
 Der som djuren hålla lek?" —

Venus sade: "Flicka lilla!
 Är din frihet re'n försåld?
 Akta dig, att dig går illa,
 Om du råkar i hans våld;
 Akta dig, att du erfar:
 Pipan fogeln helst bedrar." —

"Nej, Fru Mor! Nej, nej, Fru Fröja!
 Aldrig nånsin någon dag
 Skall han så mitt sinne böja;
 Aldrig skall det taga lag:
 Förr skall himlen smälta bort,
 Villa hafvet blifva torrt." —

"Gör då, hvad dig göra lyster,
 Tag då sjelf ditt fria val!" —
 "Än ett ord, vår söta syster!"
 Ropa' hvar af Venus' tal:
 "Än ett ord: gör ock din flit,
 Att du honom sjelf får hit."

Dermed hon ifrån dem hastar
 I en nätt och lätter gång,
 Kransen i hans händer kastar,
 Som uppå sin pipa sång.
 "Hör, Amandus!" sade hon:
 "Lär mig denna pipeton.

Kransen vill jag dig förära,
 Den jag dig i handom bar;
 Vill du något mer begära,
 Tag då allt, ehvad jag har;
 Men med sådant förbehåld,
 Att min vilja blir din våld."

Utaf hennes gudatycke
 Och dess anlets dejlighet,
 Utaf hennes allt-för-mycke,
 Som jag ens ej nämna vet,
 Sjudde allt Amandi blod,
 Så att han i undran stod.

"Ej! Gudinna, verldsens under",
 Sade han, "gack bort från mig!
 Söker du i skogens lunder
 Någon, som kan lära dig?
 Gack till Gudar, Gudabarn!
 Hvad skall silke hop med garn?" —

"Du äst silket, det jag söker,
 Du äst Gudars Gudason:
 Vällukt på ditt altar röker,
 Om din gunst är mången mån:
 Lär ell' län mig konsten din,
 Den jag önskar vara min." —

"Gerna skall du den få lära,
 Du naturens dyrste skatt,
 Som äst bland ditt kön en ära,
 Främst i deras ordning satt!
 Men der höfves tid dertill,
 Om du henne lära vill."

Hon med honom, han med henne
 Följdes åt i kärlighet.
 Nu om desse såta tvenne
 Jag ej mera nämna vet.
 Venus sade: "Flickor små!
 Sad' jag ej, det skull' så gå?"

Landtlefvernets ljuflighet.

(Mel. Är ej vänskap brörs —)

Är dock fåfängt allt, allt fåfängt uppå jorden?
 Hvad kan oss då här ett sannskylt nöje ge?
 Ingen för besvär ännu är friad vorden;
 Hvad har fordom skett, som icke än kan ske?
 Höghet kan en ej, ej rikdom båta;
 Under gyllen duk man sorgse hjerta bär:
 Hvarken gagnar le, ej eller gråta:
 Fåfängt, fåfängt allt båd' gråt och löje är.

Men att jag mig dock utaf min del må glädja,
 Vandrar jag min väg och söker enslighet;
 Ensligheten kan min frihet mig tillstådja,
 Frihet föder ro och dödar all förtret.
 Nöjet är för allt en himmelsk gåfva,
 Dock kan ingen nöjd förutan frihet bo:

Frihet endast kan oss nöje lofva;
 Nöjet endast kan i frid och frihet gro.

Ack! hvad rolighet, på gröna tufvor sittja,
 Och på bygden bo och bli bland åkermän;
 Nyttja lyckans lån och nöjets dammar vittja,
 Berga årets frukt och mångfaldt få igen!
 Der kan man sin sorg vid plogen glömma,
 Och sin helsa kan man der med arbet få;
 Uppå hårda strå om roser drömma,
 Roser drömma om uppå de hårda strå.

Der må lyckan bäst förutan afund främjas,
 Oskuld för försåt och falskhet vara fri;
 Menlöshet med rätt, och rätt med sanning sämjas:
 Ärligheten le åt list och lismeri,
 Ondskan måste der till ryggia vika:
 Missgunst, nit och vrede skingras under sky:
 Hämd med hat och hot och lögn tillika
 Blekna utaf blygd och bort till fjällen fly.

När vid dagens rand den gyllne morgonröda
 Sig om trädens topp och bergens spetsar svängt;
 Daggen ock förut har vattnat jordens gröda
 Samt på blad och blom sin perledroppar stänkt;
 Börjar lärkian straxt sin visa qväda,
 Bjuda herden med sin hjordar gå i vall;

Luftens fjäderflock sig ömsom gläda,
 Mana echos ljud och bergens återskall.

Spaka fåren sen' i blomsterängiar beta:
 Gettren gnaga moss af sten och bergen grå,
 Och det späda gräs på ludna kullar leta,
 Ell' af blad och barr sin rika föda få.
 Herden mellertid dem sammanlockar,
 Blåser i sitt horn, och der han ledsen är,
 Han de mogna bär i marken plockar,
 Eller ock sitt namn i björkebarken skär.

När sig solen sen' till skymningsdalen lutar,
 Bryter han sig löf utaf de gröna trä;
 Sjunger så en sång, ell' uti hornen tutar;
 Under spel och sång han drifver hem sitt få.
 Då ses herdebarn i marken springa,
 Lekar, lust och skämt i gräset börja på;
 Och herdinnor sig med herdar svinga,
 In till mörkret täckt det vida hvälfda blå.

Bonden af sitt bruk och vid sin slöjd sig gläder,
 Gärdar om sin jord, sin åker, äng och by;
 Noga aktning ger på ondt och vackert väder,
 Vet, hvad göras skall i nedan och i ny.
 Snart för vattnets folk försåt han ställer;
 Snart han luftens få och skogens boskap tar;

Snart han grymma djur och björnar fäller.
Sällan ledsnar den, som något göra har.

Städse han på lust, på vällust aldrig tänker,
Aldrig han sig tvår med röda drufvors blod;
Är han ej till pass och något honom kränker,
Styrker han sig helst af rena källans flod.
Och fast han sitt bord ej prägtigt dukar,
Han bland blomster dock har bryta lärt sitt bröd;
Måttligheten han för kryddor brukar;
Och hvad gagnar dock ett syndigt öfverflöd?

Hvad lycksalighet, hvad glädje, fröjd och fromma,
I de låga tjäll och tysta hyddor bo,
Der som frid och lust på törnebuskar blomma,
Säkerhet och hopp på gröna ängiar gro!
Fåfängt, fåfängt må allt annat heta;
Intet nöje jag förutan frihet vet.
Säll den nöje lärt i frihet leta!
Hvilo är hans sömn, hans arbet rolighet.

Fläckebo surbrunn.

Lät, stolta Ocean, din källas strida flod
Sig af sin vågars ras och yra ej förhäfva!
Ställ in din fria flykt, ditt fräcka öfvermod,
Som lärt med starka fall de stilla elfver qväfva.
Här rinner ett christal i sakta sus och dån,
Som ej af något gull ell' dyra perlor qväller,
Men dock i rikedom dig skiljes vida från;
Ty idel helsa ur dess dolda djup uppväller.
Flyt, ädla källa, fram: flyt med ett dubbelt mått:
Håll ej din ymnighet, ditt rika lån tillbaka:
Utvidga öfver allt ett tusenhandas godt:
Lät i din sötma oss Guds godhets sötma smaka.
Ack! måtte sig ditt lof, som oceanens lopp,
I verlden vidt och bredt till tusend grenar dela:
Dig söke folk och män från fjerran länder opp,
Och ingen sot må ges, den du ej hinner hela!

Ensligheten.

Kom, tysta enslighet! dig vill jag mig betro,
Att sig mitt hjerta må i hemlig suckan fräta.
I ditt fördolde rum der är mig lust att bo:
Ty jag mig föresatt all verldslig fröjd förgäta.
Du trycktas välbehag, de sorgsnas paradis,
Bedröfde själars ro, och blöda sinnens längtan!
I dig förnöjes man uppå ett saligt vis:
Du stillar vårt begär: du dödar all vår trängtan.
J glade stunder och du forna fröjd, farväl!
O! en bedräglig lust, som verldsens sällhet gifver!
Kom, tysta enslighet! undsätt min matta själ:
Ty endast uti dig och Gud min glädje blifver.

Satyrik.

Förträffelige Skald! hvar är din luta gjord?
I hvar't ditt ljufva slag Mars och Saturnus klin-
ga:
Med Baldur och med Thor kan du till tårar tvin-
ga:
Du väjer magra namn, men tar vid dryga ord.

Du aldrig än ett bråk ell' minsta möda fann
Att leda dygder fram i diktan af hjeltinnor;
Dem skapar du dig lätt af eljest slätta qvinnor,
Och usle herdar du till Gudar höja kan.

Ibland du öfver dig i vind och vädret förs,
Att eld och åskia ur de mörka skyar leta,
Och för oss jordens barn beskrifva luftens heta,
Då du ur djupa moln i töckna tala hörs.

Din lärda natters flit för ingen du bespar:
 Vid alla gästebod och graföl laget gläder,
 På vinst och på förlust dig utur anden qväder,
 Och lycklig merändels de blinda lotter drar.

Dig är den gåfvo delt att enkom vara fri:
 Hvad blygd vill ha betäckt, blir dig en lustig gå-
 ta:

Hvad eljest tuktigt är, måst' dock lättfärdigt lå-
 ta:

Du visar, huru tukt i skam kan upptäckt bli.

Det lärer innan kort de lärde systrars hop,
 Så snart du deras konst och vishet hunnit följa,
 Ditt lagervärde hår och skarpa änne dölja,
 Hvarvid ock Helicon lär ge ett fröjderop.

Öfverskrifter.

I.

Dants en ädel konst.

O! hvad en ädel konst och värdigt tidsfördrif,
Att lustigt hoppa kring på många rum och stäl-
len,
Och hålla ut i språng från morgon in till qväl-
len,
Bemöda hand och fot, och tvinga nett sitt lif!
Hur säll, den så sin sorg i snälla fötter saknar,
Som sjunger i sin sömn, och dantsar, när han vak-
nar!

II.

Öfver ett pappershjerta, inneslutet i ett bref.

Här finner du en pant, den sig så undandöljt,
Som hjertat i sitt bröst ett hemligt säte lånar;
Hvarjemte ock min tro och vänskap till dig följt,

Min vänskap och min tro, som ingen tid utplå-
nar.

Mins, när du detta ser, att du ock öfverväger,
Hur, under samma pant, du ock mitt hjerta äger.

III.

Öfver de afslagne mynttecken.

Som af Planeters sken i irring mången förs,
Så fördes Sver'ge ock af desse myntplaneter,
Med hvilka, sen' de lyst likt sorglige cometer,
Guld, silfver, messing, jern och stål försvinna hörs.

IV.

Öfver oförfarne läkiare.

O! usle hjelpare, som lärt, om intet mera,
Dock patientens pung och helsa att purgera:
Som knappast veten, hvart ens sjukdom hvälfva
vill,
Förr än den sjuke satt båd' lif och helsa till!

Biet.

Som de idoge Bi på blostren tidiga klänga,
Och sig å rosor och blad samt späda liljorna hän-
ga,

Samkande så sin must, att sig och främmande nä-
ra,

Gifva sin årliga skatt, sin tunga troliga bära;
Så den flitige ock sitt värf och ärende rättar,
Njuter af himlens lån och tidt den hungroge mät-
tar.

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

och

Röst

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Som du älskar mig, så älskar jag dig, min älskade.

Och så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

82

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

III

12

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

När jag älskar dig, så älskar jag dig, min älskade.

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

När jag älskar dig, så älskar jag dig, min älskade.

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

När jag älskar dig, så älskar jag dig, min älskade.

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

När jag älskar dig, så älskar jag dig, min älskade.

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

När jag älskar dig, så älskar jag dig, min älskade.

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

När jag älskar dig, så älskar jag dig, min älskade.

Älskade min älskade, som jag älskar och älskas af.

Så älskar jag dig, min älskade, som jag älskar och älskas af.

När jag älskar dig, så älskar jag dig, min älskade.

Föremål.

Benäget försäkrat

Profaiska Skrifter.

Brotherly Love

Föremäle.

Benägne läsare!

Vid aftonsvalkan, när solen bergar sig, skjuter hon ifrån sig de ljustigaste strålar; så är ock mångens yttersta tal det betänkeligaste. Desse korta Sedeläror, som jag lemnar dig till någon åminnelse efter mig, och hvilka, sedan jag till aska vorden är, vittna kunna att jag varit hafver, äro de sidsta gnistor af mitt förstånds ljus. När mörker omsatt mig på alla sidor, jag menar, när sjukdom, sömmelösa och sjelfva döden trängt in till mig, har jag icke velat lemna mina tankar ledige, på det de icke skulle dragas till synd: utan hellre öfcat och uppehållit dem i nyttige tings betraktelser. I sjelfva skriftsättet finner du den åtskillnad, att somlige reglor äro Sedeläror, somlige Sedetillämpningar, hvilka antingen genom någon Diktan eller ock Sageris äro anförde; dock leda de alle till ett ändamål. Om icke vanmagt och orkelösa emellan kommit, hade jag blifvit vidlyftigare; nu består min största behaglighet i korthet. Bevågne Läsare! jag begärer icke mer än din välvilja. Sedan trädet förvissnat, kan man ju än tala om frukten, huru den smakat.

Stockholm den 25 Februari 1726.

Första Boken.

Cap. I.

1. Är Gud begynnelsen och ändan, hvi begynner och ändar du icke med honom ditt råd och dine anslag? Helga Herranom förstlingen af all din gerning, så skall han leda din ingång, befrämja din fortgång och välsigna din utgång. Det är bättre i begynnelsen se sig före, än vid slutet ångra sig.

2. Gräset lofvar sin Skapare: ljus och mörker prisa Gud: och du upplåter icke din mun till din Herres lof och beröm. Du otacksamme! Lät liljorna lära dig.

3. Blif i ditt land och förkofra dig. Bär jorden dig icke här de söta mandlar, så bär hon dig dock de sunda njupon. Bättre äre egne kirsbär, än främmande vindrufvor.

4. Fadren satt i fröjd, och bragte sig och sine barn i elände. När nu ingen dem hjälpa kunde, hölts ett råd, som ifrån evighet varit beslutit, och Han, som beslöt det, kom och undsatte

dem. Ditt fall i Adam och din upprättelse i Kristo äre dig bekante. Paradiset var förloradt, och är återvunnet. — Sök det tillkommande, så skall du icke sakna det framfarna; begråt det framfarna, så skall du få glädje i det tillkommande.

5. Det voro fem fåvitske jungfrur, och deras lampor slocknade, ty de kommo för sent att köpa sig olja. Uppskjut icke din bättring till morgondagen; ty du vest icke hvad dig dessförinnan hända kan. Kom ihåg Kristi kallelse: I dag, i dag! — En sen ånger beledsagas ofta af fruktan och förtviflan: men en tidig bättring har tro och hopp i följe med sig.

6. Floden ökte sig, och försvann: källan flöt sakta, och dess bräddar voro fulla: så ombyter sig ofta den fattigas och rikas tillstånd. Har du nog, slös icke: äst nu fattig, lät nöja dig. Mycket kan i aftagande bli intet: litet kan i tillväxande bli tsort.

7. Lät ditt bröd fara öfver vatten, så var der du det i längden igenfinnandes. Gif, och dig skall gifvit varda. Lät icke solen gå ned öfver din vrede: tillgif, och dig skall tillgifvit varda. Se Kristendomens korta begrepp: gif och tillgif.

8. Ger Gud dig helsa, så spotskas du: lägger han dig sjukdom uppå, så knorrar du: både i med- och motgång viker du af vägen. O! galne folk! tackar du så din Gud? När och i hvad skall då Herren finna dig trogen?

9. Hvad sörjer du öfver årsväxten, du vantrogne? Vest du icke att det är Gudi lika lätt antingen att låta nedregna manna af himmelen,

eller ock att utsända gräshoppor, som förtära grödan? Herrans godhet är icke mindre än hans allmagt och rättfärdighet.

10. Bete dig så i dine barns närvaro, som du vill, att de skola bete sig i din frånvaro. Lät icke ungdomen höra otuktigt tal, kif eller banor: ty den smak, kärilet engång får, behåller det. Messingen ergas af ättiko, och af svaflet tar sölfret till sig en svarta.

11. Basiliken dräper med sin syn: belackaren med sin tunga. Gif icke din tunga tygel, utan lät förståndet regera dess tömmar, så skall du icke behöfva beklaga din fåvitska. Svärdets ägg är skarpt, och sargar kroppen: tungans svärd är skarpare, och går in till själen. Den sin tunga förvarar, frälsar sitt lif: den henne missbrukar, ger det till spillo.

12. Gack ut ifrån Sodom, det är, rena ditt hjerta, och öfvergif ditt eget lif. Räkna det för en ära att få besegla sanningen med din död och ditt blod. Den sitt lif behåller, han skall mista det: men den sitt lif mister, han skall behålla det.

13. I din strid mot satan bruka bönen: så skall frimodighet styrka dig, tron försvara dig, hoppet ge dig seger. Hvar ingen kamp är, der är ingen seger: hvar ingen seger är, der är ingen krona.

14. Sätt icke lit till det förgängeliga: måtte hända hafvet uppsväljde det, en eld förtärde det, en tjuf afhände dig det: hvar blefve då din tröst? Eller ock hvad gagnade dig allt ditt goda, om du med rika kornbonden i hast finge höra den

häpneliga rösten: "du dåre, i denna natt skall din själ ifrån dig tagen varda?"

15. Håll icke din själ fal, ty hon är dyrt nog återlöst. Förvarar du henne, så är hon behållen: förlorar du henne, så är hon evinnerliga förtappad. Esau bortsålde till Jacob sin förstfödslorätt för en grynvalling: mången borgar bort sin själ för en enda fyrk.

16. Var icke säker i lyckan och vällustig i goda dagar, utan måttelig i glädje. Möter dig något kors; bemanna dig med tålmod, så skall du uthärda i striden. Vill vällust förleda dig: bruka bön och fasto, så skall du vinna seger. Det högsta mål af människans fullkomlighet är: utstå ondt, och afstå vällust.

17. Lät aldrig hopp och fruktan vika ifrån dig. Viker fruktan, så för hoppet dig i säkerhet: viker hoppet, så leder fruktan dig i förtviflan. Tänk så på nåden, att du icke förtörnar rättfärdigheten: frukta så för rättfärdigheten, att du må finna nåd.

18. Förhäf dig icke öfver den fattige, och utle icke den vanskaplige. Den din nästa fattig gjorde, förlänte dig förmågo att underhjelpa hans mangel: den honom vanskapte, gaf dig behaglighet, att ödmjukas. När du ser elände i din broders ansigte, lät honom finna barmhertighet i din ögon.

19. Beropa dig icke på dine förfäders berdrifter, utan var man för dig sjelfvan. Ändock askan är af hög härkomst, efter elden är ett så ädelt element, så räknas hon likväl för ett förakte-

ligit stoft. Ljufligare äro de lagerblan, som på träden grönska, än de, hvilka med de dödas prydnader i grafven förvissna.

20. Haf lust till lära och vishet, så skall ditt förståndets mörker försvinna. Talet skiljer dig ifrån kreaturen; men vishet gör dig större än andra menniskor. En vis man är såsom en ledestjerna, den de vägfärande ställa sig till rättelse. En oklok menniska är lik en lykta utan ljus, den ingen leda kan. Slipstenen skärper stålet: lära, förståndet.

21. Stillatigande är fuller ett stort prof af vishet, men tal är vishetens förnämligaste prydnad. Så mycket klarare, som stålet gläntser, när det poleras i mästarens hand; så mycket herrligare lyser ock förståndet i talande än tigande. Större delen af verldslig vishet består deruti, att tala och tiga i tid.

22. Bruka läkedom för nöd skull, och icke för någon vane. Vilja läkiarens första försök icke anslå, så lägg dig ingalunda ut på djupet med honom: ty då har du ju säkert prof, att all hans grund består i gissning. Bättre är, att du låter ankomma på naturens hjälp, än att du med honom ingår ett lifs och välfärds vågspel. Lär af mitt olyckeliga exempel, att, hvarest hastig läkedom ej hjälper till helsan, der gör långligit läkedom bruk sjukdomen obotelig.

23. Önska dig icke döden, och frukta icke eller för honom. Det förra utvisar otålighet; det sednare förtviflan. Begge undviker du, om du

allenast lefver i kristelig beredskap. Den som dör, förrän han dör, han skall få lefva.

24. Lät ingen dag gå förbi, med mindre du icke öfverser ditt syndaregister och sluter din syndaräkning. Bekänn, hvad du felat: ångra hvad du bekänt: afstå, hvad du ångrat: och om du så fortfar, har du i döden icke mer än en dag att ångra.

25. Glöm ej din Döpelses förbund. Tänk, att du icke allenast är rättfärdigad i Kristo genom hans död, utan ock friad ifrån syndsens välde: det förra fordrar af dig tro, det senare helgelse. Derföre tro, så att du ock kristeligen lefver: lef så, att du ock rätteligen tror.

26. Gif akt på dig sjelfvan och håll dig för din egen fiende, så skall du undvika mycken synd: ehuru du i det ondas bedrifvande kan dölja dig för meniskor, så slipper du dock aldrig ditt samvetes förevitande. Det måste ju vara en bedrägelig hemlighet, när dina gerningar bära vittne emot dig både i döden och i uppståndelsen.

27. Jemnför detta förgängeliga emot det eviga, så skall du finna, till hvad hopp du kallad äst. Lyft din hog från jorden och detta kalla mörkret, och ställ dina tankar till den saliga himmelen, det sanna ljuset, som bortdrifver nattens skugga. O! huru väl är mig, så ofta jag tänker på Gud! Jorden är mitt fängelse: himmelen min frihet.

28. Gif icke vredena inrymme, på det du ej i en droppa vatten må uppväckia ett stormande haf, eller af en dold gnista uppblåsa en förtärande

eld. Den en växande vrede förekommer, släcker glöden i sin första början: den vreden utöser, gjuder olja till lågans häftighet. Naturlig vrede insmyger sig väl i de visas bröst, men hvilar i dårars barm.

29. En klok och försigtig människas besynnerliga egenskap är, att tiga, när dårar tala: och ändock han intet nämner, betygar likväl hans tystlåtenhet missnöje öfver deras fäkunnighet. Hvad skulle näktergalens röst emot korpens rop, och lutans behaglighet emot trummans ramlande?

30. Jag vill gifva dig en väns råd: Tål och hoppas: och det skall leda dig igenom verlden.

Cap. II.

1. Ett trä rotade sig, och under dess grenar sökte hvar man skugga. Du önskar dig Konungavälde; men öfverväga omsorgen mot äran, så skall du finna betänkeligt att undergifva dig en så odrägelig tunga. Kasta icke så mycket dina ögon på de beväpnade soldater, som stå vid den kongliga thronen, som på de beträngda undersåtare, hvilka konungen om hjälp ofta med bön och tårar anropa. Så klare, som stenarne lysa i Konungens krona, så sorgeligit är ofta Konungens sinne.

2. Den Öfverhet, som sin spira vidtager, mera att visa myndighet än kärlek, är närmare

att öfva tyranni, än att befrämja landsfred. Lycksalig är den Konung, hvilken grundar sin regering med nåd och mildhet i undersåtarenas hjertan; men ändå lycksaligare hans undersåtare. Han förmår allt öfver folket, men billigheten allt öfver honom. Att vinna seger är mycket; men att vinna sig sjelf och med sig sjelf sina undersåtares hjertan, är fast mera.

3. Är konungen träl för vällust och girughet, så är riket utsatt för armod och ödeläggelse. Vällusten fräter hans eget lif: girugheten förstör undersåtarenas trefnad.

4. Hafvet stod lugnt och stilla: vädret saktade sig: luften var ljuflig och klar: marken grönskade och träden blomstrades. Fred föder af sig all lycksalighet. En fredsam Konung är större, än den härar fångne för. Den senare är lik en man, som försvarar sin åker emot sin granne och förtrampar dermedelst så väl den som sin nästas: den förre är lik en, som i skördandene hjälper till bergnings. Då allt står i krigslåga, är lag och rätt landförvist; men i fredstider upphjelpas de afmattade konster, det ödelagda landsbruk, de förkränkte och ohelgade stadgar. Fred föder: ofred öder.

5. J, som helsas bland Landsens Äldste och fören Konungens eget embete, hafven trohet i hjertat, sanning i munnen, allvare i gerningen; talen, som J menen, och menen, som J talen. Klokhet utan trohet är illistighet: uppriktighet med sanning är rättrådighet.

6. Ändamålet, dit hän alla rådslag syfta, bör

förnämligast vara det allmänna bästa, hvartill hörer landets frid och hvars mans förkofring. Kunna icke rikets gränсор utvidgas, så måge de allenast försvaras och befredas. Kan undersåtaren icke i allt vinna frihet, så är nog, att han allenast i pålagan njuter någon lisa. Den, som öker Konungens ränta, med undersåtarenas skada, är lik den, hvilken uttorkar alla de bäckar, som leda vattnet till hans Herres qvarndammar; men den landet delar för sin egen vinning skull, han har pantsatt sin själ.

7. Är dig något högt embete i befallning gifvit; visa, att du förtjent det med förstånd, och utför det med rättrådighet. För all ting öfva trohet mot din herre, och barmhertighet mot din nästa. Glöm icke, att de ej äro dina fiender, som du hafver att dela emellan, utan landsens barn och bröder. Trohet förvarar Konungens rätt: barmhertighet ser på undersåtarenas bästa.

8. Afgör ingen sak efter betjenternes berättelse, utan efter egit utletande: deras tankar må du väl förnimma, men icke straxt följa deras förslag. Bruka dig sjelf som ögat, att se allt; men dem i stället för handen, att uträtta något. Det måtte vara en slätt styresman, som så träder till roret, att båtsmannen skall visa honom farten.

9. I dom haf Gud för ögon, lagen i hjertat, och ömhet i samvetet. Förhåll icke enkiones rätt, och fördölj ej den faderlösas tårar, på det att ropet deraf icke må trängia sig upp till himmelen och draga hämd öfver dig. Uppskjut icke saken för din väns skull, att den oskyldige ej må lida

för din skull. När du undersökt ärendet, så ransaka dig själf: finner du intet med dig, så gif dom i saken. Den som dömmar efter sitt bästa förstånd och samvete, han har följt de renaste skäl.

10. Sänk icke rättvisans våg dit guldmagneten hemligt ligger. En öppen hand gör ett tillslutit öga. Bruka icke konster, utan utred de konstlandes omsvep och snaror. Den domaren, hvilken, att visa sitt förstånd, vränger rätten hvart han vill, han är med ett dyrt Ja och Amen förbannad.

11. En vrångvis Domare, den icke har rena händer och seder, han är landet skadeligare än de tio ægyptiske plågor: han är giftigare än pestilentsan, och smittosammare än spetälskan: hvarföre han ock, till andras helbregdas bibehållande, borde utdrifvas af staden. Det är bättre, att Achan stenas utanför lägret, än att menigheten för hans skull skall förgås.

Cap. III.

1. Äst du kallad till Läroembetet, så lef icke annorlunda än du lärar: ty eljest kan Gud taga den gyllene tungan utur den rofaktige Achans tjäll, hvarest hon intet annat gör, än ropar till honom om hämd och straff. Den Läraren, som annorlunda lefver än han lärar, han är en förnummad djefvul.

2. Var icke af de lösa bestrykare, som predika folket ur landet: utan af de tordönsbarn, som väckia upp syndaren af sin säkerhets sömn. Predika så tron, att du ock fordrar på dess frukter. Lät ingen själ igenom din vårdslöshet omkomma, ty Gud skall kräfja hans blod utur dine hand. För all ting fly den snåle girugheten, som en allmän farsot i ståndet. Det är en god Prestmans rätta kännetecken, när han med tryggt samvete kan säga: jag sökte eder, och icke edart.

3. För ditt embete troliga, så skola Andans gåfvor dig i ymnighet tillfalla. Den mycket har, honom skall mera gifvit varda: den litet har, honom skall ock det lilla ifrån tagit varda.

4. Rike mannen låg i pinorummet, och beddes en droppa vatten att få svalka sig med, och han fick icke; sedan bad han, att Lazarus måtte få stiga neder och förvara hans fem bröder, men Abraham svarade honom: "de hafva Mosen och Propheterna, höre dem!" I Åhörare! låten icke edre Lärare göra sitt arbete med suckan; varer varnade att rätt skicka eder i tiden. Den, som försummar sin kallelse, beklagar för sent sin förtappelse.

5. Riset blomstras: den ogudaktige grönskas: yxen är satt till roten på träet. O! land, land, land! hör Herrans ord.

Andra Boken.

Cap. I.

1. Jag ser intet nytt och föränderligt; allt går bort och kommer åter. Sommaren sluter sig i hösten: hösten i vintren: vintren i våren. Allt går bort och kommer åter; jag ser intet nytt och föränderligt.

2. En man satt fast, och råkade i elände: honom öfverkom fattigdom, som en vandrare, och armod, som en beväpnad man. Han satte sig neder i stoftet, och välsignade Gud. Af honom läro vi: "Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Herrans namn!" — Hvem det var, och att han fick dubbelt igen emot det han förr ägde, veten J väl.

3. Uti min eländes tid såg jag människans både lika och olika beskaffenhet: Konungen och undersåtarena, de höge och de låge, den rike med den fattige, gingo hvar om annan. Tjenaren red, och hans herre gick till fots; men alla hade de enahanda ingång till och utgång af verlden.

4. Emellan den, som på thronen sitter, och den, som står vid qvarnen; emellan den lycklige på jorden och den olycksalige, är ingen annan åtskillnad, än Guds nåd allena. Och är det dig

icke fördoldt, att han, när honom tackes, kan i ett nu störta den mäktige af sätet och upphöja den ringa.

5. Utmed en rinnande ström, der vattnet med ett stilla fall och behagelig ljuflighet störde sig ned för klipporne, gick den enslige, och under betraktande af vågornes fikande åt hafvet, som deras första ursprung, påminte sig den lärdomen, att han åter skulle bli till jord, hvaraf han kommen var. De här och der vid stranden uppstigande och hastigt uteslocknande blädror kommo honom att sucka: "Gode Gud! liknas dock menniskan vid en blädra!"

6. Vid det en rik giruger dog, hörde jag ett ropande: "Far väl med din fröjd: din glädje är ute!" Utan tvifvel att beteckna, det all hans herrlighet tillika med hans lif nu hade en ände.

7. Jag såg hafvets svallande och vågornes brusande; snart häfde de sig upp emot himmelen, snart störde de sig nederst åt djupet; men ändan af deras vrede var ett löst och drifvande skum.

8. Morgonrodnan uppgick ljuflig och klar, och gjorde luften ren och behagelig: foglarne sungo, och djuren fröjdade sig: men innan solen skridde till middagslinien, förbytte dagen sin klarhet, och om qvällen stod allt i mörker och bedröfvelse.

9. Ifrån solens uppgång in till dess nedgång påstod ett skifte: floderna lupo af och till: ett folk gick bort, ett annat kom åter: ändteligen var hvarken de förstas eller sidstas rum mera funnit.

Cap. II.

1. Elden ligger förborgad i flinto; men genom stålets tillhjälp bryter han sig fram i en gni-strande blysning. Själen är förborgad i kroppen, och genom flit och idkesamhet lysa hennes herrliga verkningar.

2. Jordbäfningar uppsluka bergen: den giruge vill uppsluka hela jorden.

3. Den hungrigas vida innandöme kan mätas af en ringa såd, men den snålas trånga öga traktar efter all verlden.

4. Medelmåttighet är en rolig egendom.

5. Lydna är bättre än offer, men olydna är en truldoms synd.

6. Vrede är förnufts brännesot.

7. Vishet är sin egen lön.

8. Som rosor komma af törne och diamanter af stenkliapor: så härstämmer ofta dygd af ringa härkomst.

9. Ambras lukt kännes icke mot hvitlöken: icke eller hinner den visas sedige svar och sparsamme ord emot dårens stortalighet.

10. Agaten söker strå, magneten jernet: så söker ock den försigtige icke så mycket utvertes anseende, som sinnens likhet.

11. Jern och stål rostas af vatten: hjertat frätes af sorg.

12. Saltet i elden gör ett smattrande: af missämja uppkommer eder och banskap.

13. Regnbågen är till sina färgor omskifte-

lig: men flere förändringar finner du i den ostadigas sinne.

14. Camæleon förbyter intet så ofta sin huds färg, som smickraren sina åtbörder, hvilket nu måste heta: att skicka sig i tiden.

15. Tro icke den illistige: han visar vattnet, och menar elden.

16. En öppen hand och tillsluten mun behagar Gud.

17. Att se nästans fel äro vi skarpsynte som lodjur, men vid våre egne blinde som mullvadar.

18. Till dufvans fromhet är af nöden ormsens illistighet.

19. Det är ett herrligt beröm, när den fattiges läppar äro dine gåfvors basun.

Cap. III.

1. Tvenne dygder pryda en konung förnämligast, och tvenne hans undersåtare; men den tredje är alles deras begynnelse. Barmhertighet och rättvisa konungen: trohet och sanning tjenaren: men Gudsfruktan är källan till allt godt.

2. Fyra slags sinnen äro mig förhatelige, och det femte drager jag en sky före. Den giruges, som har, och njuter icke: den högfärdigas, som vet sitt ursprung, och känner sig icke: smickrarens, som talar väl, och menar det icke: försmädarens, som ljuger, och skäms dock icke: men

den menniska, som stjal, och är icke nödställt, hans vanart bör straffas med döden.

3. Tvenne slags menniskor hysa en förtärande eld i sin barm: den vredsinte och sköraktige.

4. Tvenne ting tjena väl vid hvarannan och tvenne icke: magneten och jernet; krutet och elden.

5. Hvad för tvenne bröder var för litet, det var för fyra nog. De förre sändes icke, och förödde sitt: de senare förliktes, och ökte sitt.

6. En fåvitsk rosade sig af sin hustrus dejlighet för en annan, och frågade honom, huru hans vore fatter? Han svarade: hon var af långt sämre förmåner; dock hade hennes moder, näst gudsfruktan, lärt henne fyra nästan de ringaste djurs egenskaper: spinnelens, som virkar med sina händer, och bor i konungapalats; biens, som tida äro ute att söka sötma af blomstren, och gör sig honung; myrans, som kräker på sin genväg, och samlar vinterfödan; gräshoppans, som älskar sin maka och ungar. — Ej! sade den fåvitske; det är allt onödigheter.

7. Trenne menniskor möttes åt och undrade på hvarannan: den vindögde, näslöse och snedmunte. Den vindögde bad den näslöse tala rätt: den näslöse bad den snedmunte le rätt: den snedmunte bad den vindögde se rätt. Hvar hade sitt fel, och straffade dock den andras.

8. Jag var utsatt för två plågor, och den tredje följde mig allt jemt efter: en långsam process, en ledsam granne, och en trätosam qvinna. Jag förliktes med min vederdeloman, och slapp

processen: jag flytte bo, och lemnade grannen: men mitt huskors kunde jag aldrig undkomma.

9. En såg en annan blåsa framför sig i vädret, och sade: "denne lägger kallt vatten i blöt!" — förståendes dermed, att han gjorde en fåfång gerning.

10. En glad almosogifvare hörde en pennigirugan klaga, att han förtagit sig på sitt förråd, och i stället för en fyrk gifvit den fattige i förseende en långt drygare penning. Den andre sade: nu ser jag, att det är så i sanning: gullet går utur grufvan med dess malms förminskande, men ur den girugas hand nästan med dess själs förlust.

11. Tvenne ting äro uti sitt utvidgande grufvelige att påse: en häftig vådeld, som fräter omkring sig och allt förtärer: en växande vattuflod, som bryter sig utom sin dämning, och icke allenast bortsköljer jordenes växt och gröda, utan ock försänker folk, hus och hela städer. Så äro ock en omild fiende, som land och rike förhärjar och ödelägger; och en tyrannisk konung, som utgjuter oskyldigt blod.

12. En beklagade för enom androm, att honom voro sju bedröfvelser åkomne, och begynte att uppräknas dem. Den andre föll honom i talet, säjandes: bed Gud, och om de än vore sjutio sinom sju, så skall du undkomma dem alla.

13. Af tvenne slags menniskor tog jag mig lärdomar, och deras tal var som ordspråk och som de klokas gåtor: den vise och den gråhårige.

14. Tvenne ting lemnar jag dig isynnerhet att betrakta: Döden och Domen.

Cap. IV.

1. Det är mycket, att en dygdig qvinna räknas för den gudfruktigas arfvedel på jorden; men det vill dock litet säja emot hennes värdighet. Hon är det lifsens trä, som i dino huse blomstras lycksalighet. Gullet förtar hon dess glants och sölfret dess värde: ja, hon är yppare att skattas än perlan i sin perlemo.

2. Söker du dig skatter: en trogen qvinna är en skatt, den sig sjelf förvarar; men förvarar hon sig icke sjelf, så är hon sinom manne ett glöddande hett jern i hans barm, och hans förmågos förtärande mal.

3. En qvinna, den sig icke i tukt håller, är lik en utkastad åtel, dit korparne flyga att taga sig rof.

4. Straffa mig icke för tvetalighet: ty hos dem ondom röjer jag felen, men hos dem fromom rosar jag deras dygd. Dock, att dömma ovelldugt, bör man icke så mycket tadla på qvinnan: hon gjordes ju af mannens sidoref!

5. Jag håller väl med Syrach före, att qvinnans list är öfver ormsens list; men hvad skall jag då dömma om mig sjelfvan, som äfven är född af ena qvinno?

6. Bryter man eller qvinna sitt äktenskap, så är det fuller en lika stor synd; dock finner jag den åtskillnad dervid vara, att, der hustrun är otrogen, der är hela boet förskämdt.

7. Lejonets rytande är förskräckeligt; men en tvär mans vrede går genom mærg och ben.

8. Ho fasar icke för åskians blix och ljungande? och ho grämer sig icke vid tyrannens trug och hot?

9. Ett trä- eller koppar-beläte behåller sitt grymma skick; men en vred man förgrymmar mångfaldigt sin skapnad med sin hys och anletes förvandlande.

10. En eld gick ut, hvars låga var outsläckelig: alla de, som dess farlighet sågo, jemrade sig. Denne elden var oenighet emellan man och qvinna, hvilken hvarken med råd eller förmaningar hos dem kunde stillas: ty deras förstånd var förvänt i raseri, och de fördes fångne i drakens fjättrar.

11. Daggen lisar gräset: regnet fuktar jorden och gör åkrarne fruktsamme: så skaffar ock sämja emellan man och qvinna tilldrägt och välsignelse.

12. Den sina föräldrar icke i vördning håller, säg honom: hans förråd skall som agnar och som stoftet under himmelen förströs och hans namn skall utur hans slägte utskrapadt varda.

13. Mine föräldrar! O J mine käreaste föräldrar! efter den Högste eder mig ifrånskilt i de spädaste åren, måtte det dock nu honom icke

obehagligt vara, om jag edert stoft och aska vör-
dar och välsignar.

14. Jorden utspridde en angenäm lukt och
ljuflighet, hvilken, likasom de svalkande dunster
efter ett fruktbart morgonregn, steg upp åt höj-
den: detta var det hugneliga behag, som, medelst
sämja emellan bröder, åstadkommes, hvars ljuflig-
het tränger sig genom skyarna, och är ett tücke-
ligt offer för Guds ögon.

15. Är tjenaren trogen och lydig, så fullbor-
dar han sin skyldighet. Vål honom, om han alle-
nast hafver ett enfaldigt öga och ödmjukt hjerta!

Cap. V.

1. Jag har sund och helbregda varit: jag
har ock sjuk och skröpelig varit. I det förra till-
stånd behagade mig verlden: i det senare lärde
jag känna Gud.

2. Min plåga är min egen gernings lön. Jag
gick i örtagårdenom och tog af det förbudna trä-
dets frukt: nu kan jag icke undgå min egen dom.

3. Käre bröder! J, som veten mitt tillstånd,
och hvad mig öfvergått, kunnen lätteligen finna,
att jag, utom Guds särdeles nåd, icke förmått
draga min korsbörd med tålmod.

4. Du undrar, att jag säger mig icke frukta
för döden. Jag väntar honom som en vän: och

om han än kommer som en fiende, skall jag i Guds kraft öfvervinna honom.

5. Om jag under mitt kors och sjukdoms tvång icke hade det hoppet att vinna frihet genom döden, så vore jag nu i mitt elände den olycksaligaste menniska, ja! uslare än alla kreatur på jorden: då vore mitt lif en plåga, min födelse förtappelse.

6. Jag bjuder mina vänner och fiender ett lika kärligt farväl: ty Gud vet, att jag dör med ett försonligt hjerta.

7. När jag tänker på dig, o Jerusalem, som ofvantill är, så trängtar mitt hjerta efter dig; ja, efter Jerusalem, mitt fädernesland, och efter dig, Herre Jesu, som äst Konungen derinne.

8. Hvar är den nya staden? Jag vill dit, att se dess stora herrlighet, dess portar och murar, dess gator och många boningar, dess borgare och mäktiga Konung: jag vill dit utur denne bedröfvelige pilegrimsfärden, och taga mig glädje.

9. Kom, mildeste Medlare, Herre Jesu! kom och frälsa mig. Kom, Gud, min salighet! kom, Herre, du alla Hedningars tröst!

10. O! gläd dig, min själ, och var glad, du sköna Förstedotter! ty Konungen kommer: han hafver lust till din skönhet, och den skönaste ibland människors barn älskar ditt smycke. Väl dig, min själ! väl dig alltid och evinnerliga!

11. En dag skall det heta: si tabernaklet ibland människorna! Ty det första är förgångit: si! jag gör all ting ny.

12. Se här min lefvernesbeskrifning: Jag har

icke varit fri för menniskliga svagheter, utan haft mina stora fel och brister; men lofvat vare Gud! när jag förlorat mig i synd, har jag igenfunnit mig i ånger. När jag någon förtörnat, har det hemligen aggat mig. Enslighet har varit min ro, och betraktelser min tidsfördrif. Vedermöda har gjort mig äldre än åren: ty sjukdom och kors hafva sig icke vid mig skilt. Sömlösa har gjort mig många bedröfveliga nätter. Läkedom har bragt mig i djupare elände. Midt i min högsta bedröfvelse har jag dock ofta varit glad. Nu väntar jag döden, och åstundar högeligen att lösas ur mitt ok. Frågar du mig vägen till min salighet? Jag vet ingen annan än Jesum Christum, och honom korsfästan.

13. Du, som träder på min graf, spotskas icke åt mitt stoft: hvad du är, har jag varit; och hvad jag är, skall du ock blifva.

14. Här hvilar den, hvars ande sig i Herranom hvilar.

Fabler.

Företal.

Aesopi påfund att skrifa Fabler har Phaedrus berömmeligen efterföljt. Under det att de icke allenast infört foglar och djur, utan ock stumma trän talande, hafva de uppå ett förblommeradt, klokt och behageligt sätt liknelsevis föreställt menniskan de aldranyttigaste sedeläror, rådfört henne försigteliga, och afmålade dygd och odygd med sina egentliga färgor. Detta skriftsätt är icke mindre nyttigt än angenämt, men fordar sannerligen vett och skarpsinnighet. Jag har allenast med någre sagevis anförde Sedetillämpningar velat försöka, hvad böjelighet hos mig till lika yrke kunde finnas. Jag förser mig härvid mera till dygdens försvar, än jag fruktar för afundens missgunst: ty af samma rosor, som spinnelen tar sitt förgift, drick bin sin honing.

Fast månan må sig täck till hvars behag framställa,
Så djerfvas hundar dock uppå dess klarhet skälla.

I.

Lejonet tog sig välde öfver djuren: Örnen öfver foglarne: Basiliken öfver allt det, som på jordene kräker. När de öfrige kreaturen det förnummo, sade de suckande: "Allt detta hafve vi för människans olydna skull."

O! hur har Adams fall utsträckt sig ganska vida!
Ty kreaturen ock för hans skull måste lida.

II.

När Lejonet förnam, att Örnen hade öfverraskat en hare och gjort sig ett läckert byte, gick det honom svåra till sinnes, att hans undersäte skulle påföras våld af främmande herrskap: fördenskuil gaf han ock en sträng befallning ut till djuren, det, i fall någon af Örnens undergifne dem hände att förekomma, de då ingen af dem skulle skona, utan på lika sätt våldsammeligen döda. — Undersåtarena börja njuta trygghet under öfverhetens vingar.

J, hvilkas fullmagtsbref den Högstas hand har skrivit,
Tror, till ert folks försvar är er det välde gifvit.

III.

Elementerne sökte hvar för annan företråde:
Elden beviste sin härkomst vara ofvanefter, emedan dess låga alltid sväfvade uppåt: Luften till-

vitte sig en lika fördel, ty han sade sig herrska under himmelen: Vattnet påstod sin rättighet, efter det fördes af och till i skyarne. Jorden, som alltid, tålig och föraktad, teg härvid en stund, men brast omsider ut: "Käre bröder! en dag lär gör oss alla lika." — Säg mig, du högfärdige, hvad blir vår åtskilnad i grafven?

Om högfärd oss ej lärt vår vansklighet förgäta,
Så skulle mången ej så stort om rangen träta.

IV.

Gässen gåfvo sig ut för svanor, och ehuruväl deras korta halsar och eljest slättare utseende röjde dem, mente de icke destomindre hafva lärt svanens seder, efter de en gång uti sjön råkat i deras följe. Ankan, för hvilken detta påstående skedde, kände dem noga, men sade i en förställd enfaldighet: "Ja väl, J stolte foglar! J ären svanorne i allt ej olika; tagen mig icke till misstycke, om jag ock frågar eder, hvadan J kommen?" De svarade: "Vi hafve nyss varit och afmätt floden." Ankan sade vidare: "Jag har hört så mycket talas om svanens sång, men än aldrig haft den lyckan att få höra dess läte. Käre! lemnen mig den förmån att ock få höra eder herrliga röst." I det Gässen begynte upphöja sin stämma, satte de till med ett ynkeligit kacklande. Då kunde ankan ej längre dölja sin harm, utan uppenbart gjorde gäck af deras sjelftagne myndighet, säjandes: "O! hvad skam! nu vilja ock Gässen heta Svanor." —

Gif dig aldrig högre ut än du är, på det att ock den ringare icke må bespotta dig.

Nu vill en Hustru Fru, en Jungfru Fröken heta;
Dock, ho för djupt tar till, får rätta titlen veta.

V.

Flugan fastnade i Spinnelens garn, och undkom svårligen faran. Vid solskenet flög hon åter fram, och satte sig något afsides. Spinnelen sade: "Käre! hvad fruktar du? flyg närmare, sätt dig på nätet." "Stor tack", sade Flugan, "jag har nyligen så väl varit der." — Brändt barn skyr elden.

Ho faran undangått, plär sedan varsam blifva;
Men säkre menskor sig allt jemt i fara gifva.

VI.

Råttan förvitte Mullvaden, att han gräfver i jorden. "Ja", sade Mullvaden, "och du — du gräfver i liken."

Se till, att du en ann med skam ej öfverhopar:
Ty mången får det svar, som han i skogen ropar.

VII.

Emellan årsens fyra tider uppväxte en oenighet. Våren förvitte Vintren dess långliga hvila: Sommaren förekastade Våren dess ofruktsamma blomstrande: Hösten förebrädde Sommaren dess sena mognad. Vintren steg fram, och, utan att

nämna om höstens magra skörd, talte betänksamt:
 "Innan oss emellan skall blifva någon ovänskap,
 undandrager jag mig gerna, skönt emot naturens
 lag, den oss tilldelte ordning; men ser till, att
 med mitt uteslutande icke blifver en brist i året."
 — En har alltid den andras hjälp af nöden.

Tänk, du som dårligt dig af egit bistånd gläder:

En hög uppvärms tidt af minsta sparfvens fjäder.

VIII.

Räfven råkade Vargen i sjukligt tillstånd,
 och frågade, hvad tjänst han af honom begärde.
 "Ingen annan", sade Vargen, "än att du förskonar
 mig från vidare besök." — Smickrarens höflighet
 hålles för misstänkt.

Tro icke smickertal och ord, som ljufligt glida:

Man sätter hvassa svärd uti en sammetsskida.

IX.

Ett Palm-, Pomerants- och Lagerbärs-trä samt
 en Cypress voro planterade i en nejd. De förre
 förekastade Cypressen dess ofruktsamhet. Cypress-
 sen svarade: "Mine vänner! när J utgören edre
 utlagor i blommor och frukt, stå J sedan torre
 och bara; deremot är jag, till åskådarens nöje,
 alltid grön." — Kan du, så var gifmild, som Palm-,
 Pomerants- och Lagerbärsträet; kan du icke, så
 var fri, som Cypressen.

Kan du som Palmen ej så ymnig frukt frambära,

Så lät Cypressen dig behag och frihet lära.

Tulpanen, Pionen och Liljan stodo i en täck blomstran och ökte mångfaldigt vårens prydnad. Emot det att deras tid var ute, sköt Nejlikan sig fram, utspridandes sine blan i en behagelig ljuflighet. Bäst hon nu mente, att se de förre jemte sig i stadig flor och beständig trefnad, fann hon oförtänt en morgon dem alla vara försvunna, och utbrast fördenskull i suckan: "O! korta lust! desse förebåda mig min bortgång, och kan äfven hända, att jag i morgon icke är mera här." — Så svikfullt är verldsens väsende.

Väl oss, om vi i tid vår håg från jorden vände,
Besinnande, att allt skall en gång få en ände.

Tankar öfver förgängeligheten och döden.

Jag såg mig om, och fant intet under solene, som beständigt kallas kunde: ty vände jag mitt sinne från fåfängelig förgänglighet. Mine tankar stannade vid det mål, hvaröfver ingen komma kan, som är Döden: då öfverlade jag med mig själfvan, om icke jag vid dess betraktande måtte finna nöje. Och si! mig syntes "af frossarenom utgå mat och sötma af den starka." jag förnam, att dödsens bitterhet skulle förvandla all min sorg i idel glädje, hvarföre jag ock förvarade detta som en skatt i mitt hjerta.

O! J sälle och salige själar, som i Herranom dött förut och redan hvilen eder af allt edert arbete!

Välsignade timma, då mig tankan af dödsens vinning först förekom!

Jag gläder mig af det saliga hopp att en gång dö: och min själ fröjdar sig storliga öfver det att min förvandling kommer.

Lifvet är ju icke annat än människans plåga; men döden en förlossning af allt elände.

Det är mig mera än all jordens rikedom, att mina tankar redan hafva tillredt min kropp en stilla rolighet i grafven och själen en salig hvila i evigheten.

Hvad batar mig verlden, som ingen stund är säker för förändring?

Och hvad är, som tiden icke aftyder, hvilken ock sjelf med en oupphörlig flykt försvinner?

Alle ting blifva tidsens rof, och efter något skifte samlas de åter till mull och mötas i sin aska. Naturen fräter sina egna foster, och bär inom sig sin död och sin graf.

Se dock, hvad strid med lyckan och förtret af händelser!

J fåkunnige, som belasten eder med denne verldenes omsorg: huru länge faren J blinde?

Nu är tid att uppstå af sömnen.

Den, som lofvat eder nåd till omvändelse, har intet tillsagt eder morgondagen till bättring.

Betänker dock alle tings obestånd, tidsens korthet, dödsens visshet och domens stränghet.

Fasen för helvitet, som är syndenes lön: men söken vinning i döden, som i Christo är dödad.

När en vis man blef tillfrågad, hvilken tid af hans lefnad honom bäst behagade, svarade han: "tiden att dö."

O! högst lycksalige tid, som i ett ögnablick hela vår eländes tid besluter! O! hugneliga förvandling, som byter fängelse i frihet, gråt i glädje och uselhet i salighet!

Under betraktande af min död förekommer mig all den herrlighet, som på oss uppenbaras skall. Här ser jag fuller en mörk och ohygglig graf, derest det ämne, som jag haft mitt ursprung af, mig åter omfattar; men så ser jag ock här hos himmelen öppen och otalige sväfvande Äng-

lar, som beledsaga de dödas själar till frihet. Här hålla de sin himmelsfärd, sitt triumpherlige intåg i det nya Jerusalem. Här höres basuner, röster och lofsånger i ett evigt Halleluja för Honom, som sitter på stolen, Gudi och Lambena.

Och ho kan utsäja all den herrlighet och fröjd, som Gud sinom trognom förvarat hafver?

Lemna mig allenast det hugneliga hopp, att snart få dö och sända min anda till de rättfärdige själars ro: så vill jag icke allenast genast umbära verldsens herrlighet, utan ock med tålmod utstå all timmelig vedermödo, väl vetandes, att min jammers afton skall bli min glädjes morgon.

Sedereglor.

1. Hedra Föräldrar, och kom ihåg, att jorden för olydno blef förbannad. Lydaktighet är det löfte af långt lif föresatt: olydno det vite af förbannelse.

2. Gör dig icke glad när de bespottare: det löje, du samkar öfver andra, det drifva de å lyktone öfver dig. Det är saligare att sörja med de förnuftiga, än le med dårar.

3. Om du vill dömma något om en meniska, så sätt å sido allt hvad hon af kreaturen har länt och lyckan henne tillfoga och afhända kan; ja, kläd henne ock sjelfva kroppen af: det är, beskåda hennes invertes väsende och själens prydnad: deraf lär du befinna, huru ädel hon är, och om hon med sine egne eller länte fjädrar prålar. Själen är kroppens förborgade skatt, och kroppen är allenast själens hemvist och boning.

4. Lägg icke ditt ärfde namn neder, ändock du af vanfrejd ätt härkommen äst; ty onda föräldrars fromme barn äro begynnare af sin egen dygd. Abraham kallas icke Syndares Son, för det att hans fader Thara var en afgudadyrkare; utan de Trognas Fader, för det att han var en from och rättfärdig man.

5. Lägg dig mera vinn om vishet, än om förmögenhet: i det förra hvilas styrkan af det sednare. Salomon, som icke hade sin like i herrlighet, var likväl större i vishet: ty igenom den-

samme lärde han veta, att allt, hvad han, utom henne, ägde, det var, kort att nämna, fåfängelighet och förgängelighet.

6. Äst du en Konung, så begär icke berömmas af dine förfäder. Alla Konungariken lemnas efterkommanderne till en börda; men då först till ära och höghet, när de till spiran och regementet träda mera fördenskull, att de sin konungsliga dygd låta påskina, än att de det vidtaga som ett arf och testamente. Hvad du således i verket ställer, det blir dit egit beröm; men hvad du af andra lånar, det är en skrud, du den döda afkläder.

7. När du tänker att välja dig en vän, så se till, om han förut är dig till vänskap benägen. Gif din vän ditt hjerta: mer varder han icke af dig begärandes. Beflita dig att vara hans Jonathan, så lärer väl han blifva din David. Otro är den list, hvarmed du sjelf griper dig: vänskap är det förbund, som varar efter döden.

8. Du, som vest gifva råd i andras angelägenheter, se till, att du ock tager vid råd i dine egne ärender. Det är lättare att rätta andras, än att utföra sitt egit verk.

9. Näfsa arghet, och förlåt den som af svaghet felar. Nåd utan rättfärdighet är klenmodighet; straff utan barmhertighet är tyranni.

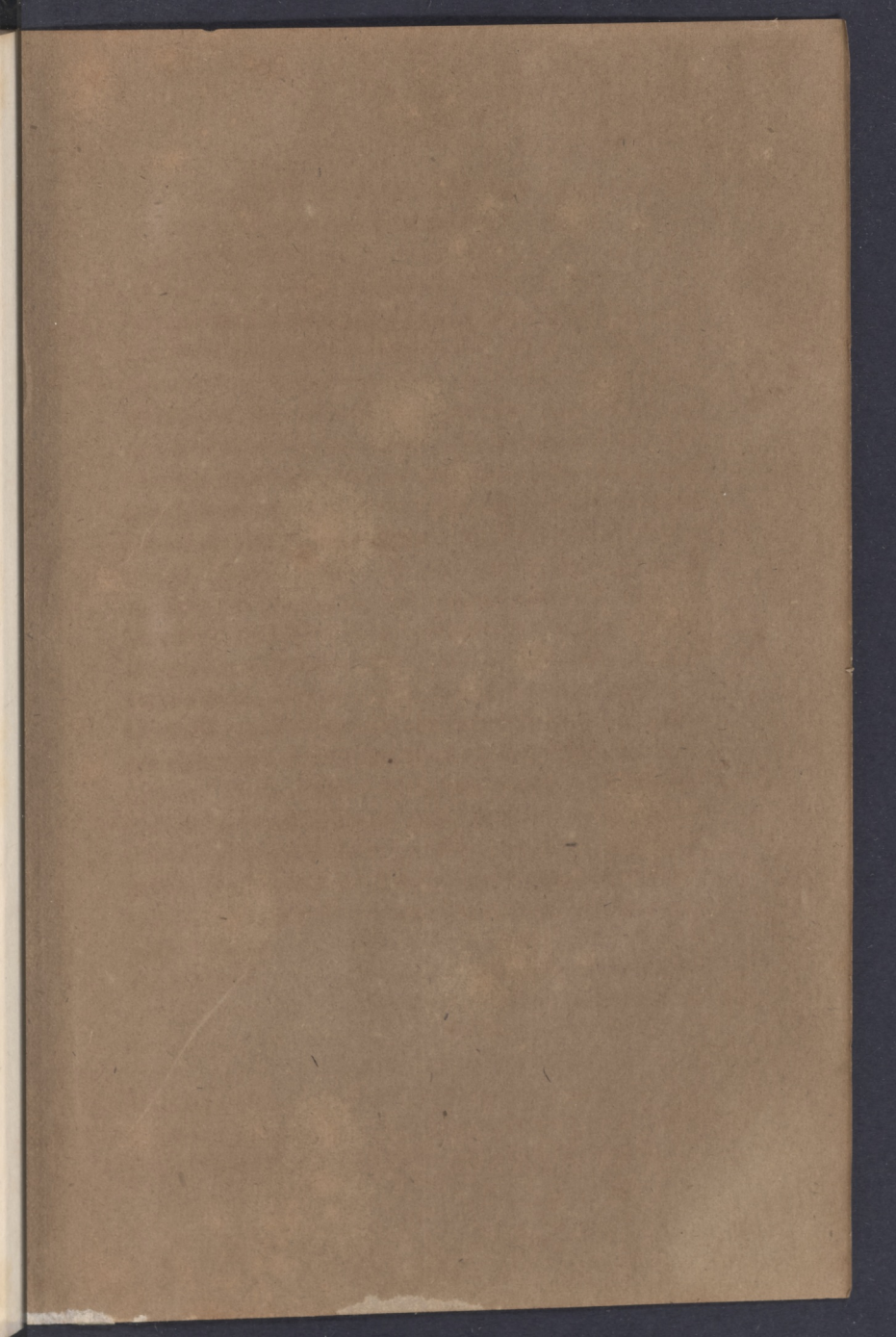
Tänkespråk.

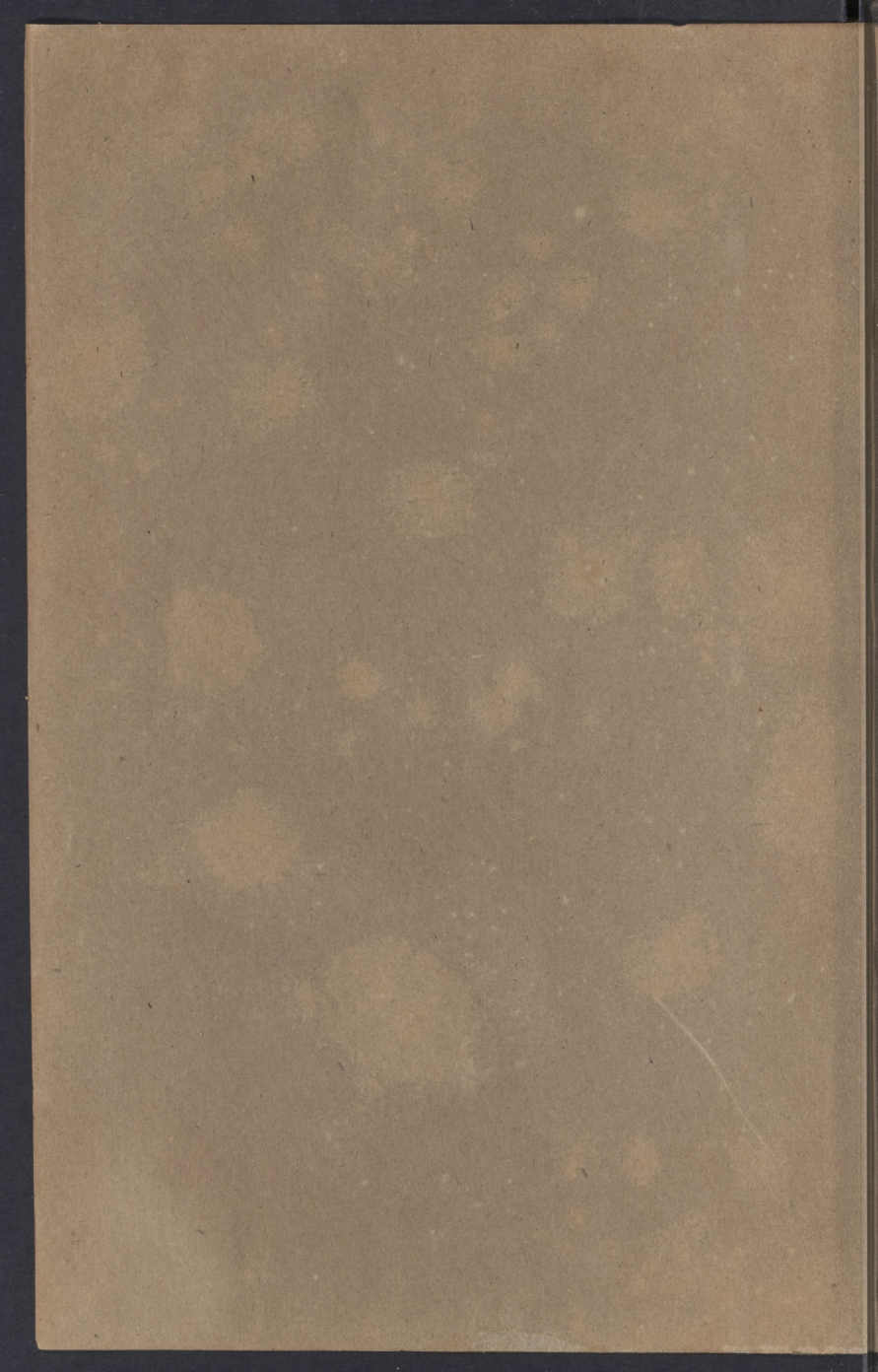
1. I din glädje tänk på din sorg: ty hvad nu är Naemi, kan i morgon heta Mara.

2. När min fader dog, lemnade han mig desse korta lärdomar till arfs: "Käre son! frukta Gud, så skall dig aldrig fattas en Fader i himmelen; älska din nästa, så skall lycka och välsignelse bli dine vise vedergälningsmän."

3. En rik såg en arbetskarl glädja sig vid sin spada, och tillsporde honom: "Hvad gör du?" Han svarade: "Jag nedgräver min sorg i sanden." Den rike sade: "Min förmögenhet förökar min sorg och förminskar min glädje, och din fattigdom gör dig ett gladt mod och roliga dagar; ack! måtte jag då vara så lyckelig som du!"

4. Ut i allt mitt lidande tröstade jag mig dervid: att hvad drägeligit var, kunde jag ju öfvervinna med tid och tålamod; hvad odrägeligit, med döden.

UPPSALA UNIVERSITETSBIBLIOTEK

16000

002784330

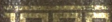

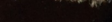
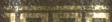

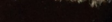
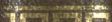

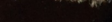
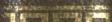

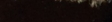
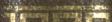

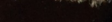
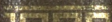

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

Centimetres

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

